Lodzer Tageblat № 160

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראָשען

לאָדזשער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען.

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47	מאָנטאָג, ז' תמוז תרצ"ב	11 lipca 1932	25-טער יאהרגאַנג

דער היסטאָרישער טראַקטאַט אין לאָזאַן

בעדייט אַ נייע תקופה פון געגענזייטיגען צוטרוי און עהרליכער אַרבייט

וואָס זאָגט מען אין דייטשלאַנד וועגען לאָזאַן.—היטלער זאָל האָבען געגעבען זיין צושטימונג צום נייעם אָפּמאַך

טריומפאַלער צוריקקעהר פון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד קיין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 10. יולי (ספּ.) היינט נאַכט איז אין פּאַלקעסטאָן אָנגעקומען דער וואַגאָן פון מאַקדאָנאַלד זיין פּריוואַט-דאָקטאָר האָרדער, וועלכער האָט אויפ'ן וועג פון פּאַלקעסטאָן קיין לאָנדאָן גרונדליך אונטערזוכט מאַקדאָנאַלד'ן.

אויפ'ן פּעראָן אין לאָנדאָן איז שוין געשטאַנען אַ ריזיגע מענשען-מאַסע, וועלכע האָט ענטוזיאַסטיש בעגריסט דעם פּרעמיער. דער ערשטער איז צו צו מאַקדאָנאַלד'ן סיר ליפּ ווינגראַם, וועלכער האָט דעם פּרעמיער איינגעלאַדען צום קעניג.

וועהרענד אַרומגערינגעלט פון זשורנאַליסטען איז מאַקדאָנאַלד צוגעגאַנגען צום ראַדיאָ-מיקראָפאָן און ערקלערט, אַז לאָזאַן איז געווען אַ פעלד פון שווערע קאַמפּען. איצט הויבט זיך אָן אַ תקופה פון געגענזייטיגען צוטרוי און נוצליכער עהרליכער אַרבייט נאָך דער קורצער רעדע איז מאַקדאָנאַלד און דער בעגלייטונג פון דער פאַמיליע, אויפגענומען געוואָרען מיט רוישענדע אָוואַציעס פון גרויסען פערזאַמעלטען המון, אַוועק אין זיין וואוינונג, וואו עס האָט איהם ווידער אונטערזוכט זיין אויגען-ספּעציאַליסט, ד"ר עלדער. ביידע דאָקטוירים זענען איינפערשטאַנען, אַז פיזיש פיהלט זיך דער פּרעמיער גוט, וואָס איז אַ רעזולטאַט פון דער צופרידענהייט צוליב'ן אויספאַלגענעם נצחון אין לאָזאַן. פונדעסטוועגען איז מאַקדאָנאַלד שטאַרק ערשעפּט, אָ.ווי, אַז אין משך פון איניגע טעג מוז ער זיך צוריקהאַלטען פון אַרבייט. מאַקדאָנאַלד וועט דעריבער אָנהויבען צו אַרבייטען ערשט מיטוואָך אין דאָונינגסטריט וועט ער אַרויספאָהרען אויף איניגע וואָכען קיין אויסלאַנד אויף אַ פּרוה.

נאָך דער מעדיצינישער אונטערזוכונג איז מאַקדאָנאַלד אַוועק אויף אַן אויפנאַהמע צום קעניג.

געשלאָסען די קאָנפערענץ אין לאָזאַן

לאָזאַן, 9. יולי (ספּ.) אויף דער שלוס זיצונג פון דער לאָזאַנער קאָנפערענץ האָט געהערשט זעהר אַ פייערליכע שטימונג. מאַקדאָנאַלד האָט געהאַלטען אַ בעגייסטערטע רעדע וועגען דער צוזאַמענאַרבייט פון די פעלקער, אונטערשטרייכענדיג די בעדייטונג פון דער אַניגעמענער פּאָליטישער לייזונג.

מאַקדאָנאַלד האָט צווישען אַנדערען געזאָגט, אַז עס איז באמת נישטאָ קיין זיגער. בעפאַהרט כל זמן עס איז נישט פעראַן קיין ווילען צו שלום.

דער רסכם אין לאָזאַן געהט אַריין אין די ראַהמען פון אַ אַלגעמיינער וועלט פערשטענדיגונג! די אינטערעסען פון איראָפּאַ זענען געבונדען מיט די אינטערעסען פון אַמעריקאַ.

די עקאָנאָמישע קאָנפערענץ וועט פאָרקומען אין לאָזאַן

לאָזאַן, 9. יולי (ספּ.) פון פערטרויליכע קוועלען אינפאָרמירט מען, אַז עס איז שוין אַ בעשלאָסענע זאַך די עקאָנאָמישע קאָנפערענץ זאָל פאָרקומען אין לאָזאַן.

היטלער מסכים געווען צום לאָזאַנער אָפּמאַך?

ווין, 10. יולי (ספּ.) דער הסכם אין לאָזאַן ווערט דורך דער היגער פּרעסע בעצייכענט אַלס היסטאָרישע געשעהעניש. מען זאָגט דאָ אַרום די מיינונג, אַז צווישען דער דייטשער דעלעגאַציע זענען פאָרגעקומען 2 ריכטונגען. איינע גרופּע מיט'ן אויסערן מיניסטער נוראַט האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אַן ענגליש-איטאַליענישע-דייטשער צוזאַמענאַרבייט. די צווייטע מיט קאַנצלער פּאַפּען בראש איז פאַר אַ דייטש-פראַנצויזישער דערנעהנטערונג אַזוי פּאָליטיש און אַפילו מיליטעריש.

אין צייטונג שטעלט פעסט, אַז היטלער האָט טעלעגראַפיש מסכים געווען אונטערצושרייבען דעם רעפּאַראַציע-אָפּמאַך אין לאָזאַן.

—•—

וואָס וועט געבען פּוילען דער לאָזאַנער אָפּמאַך?

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש) אויפ'ן יסוד פון מאָראַטאָריום פון די מלחמה-חובות וועט פּוילען איצט נישט דאַרפען צאָהלען די ראַטעס. פון די דאָזיגע חובות זענען פאָרגעזעהן אין בודזשעט-יאָהר פון 1932-33 אין דער הויך פון 80 מיליאָן זל. אָט אַזאַ סומע וועט די פּוילישע מלוכה-קאַסע היי-יאָהר זיך איינשפּאָרען.

היטלעריסטישער מיטינג געגען לאָזאַנער אָפּמאַך

בערלין, 10. (ספּ.) עס איז דאָ פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון די היטלעריסטען אונטער דער לייטונג פון קאַמף מיט די רעקרעטען און די סעפּאַראַטיסטישע טענדענצען. עס איז געקומען זאַ המון פון 30 טויזענד מאַן. דער שעף פון די בערלינער שטורם-אָפּטיילונגען העלדאָרף איז שאַרף אַרויסגעטרעטען געגען מ.ין. נאָך, בעטאָנענדיג, אַז פאָפּען'ס רעגירונג איז נישט קיין קאַמפּס רעגירונג נאָר ווייזט אַרויס סמנים פון שוואַכקייט.

דער. געבעלס האָט ערקלערט, אַז די פּאָליטיק פון דער רייכס-רעגירונג איז נישט צו ערלעדיגען קיין פינאַנץ-ענינים נאָר האָט די אויפגאַבע צו בעזייטיגען די אַרבייטסלאָזיגקייט. פאָפּען האָט געדאַרפט אין לאָזאַן זאָגען: „די דייטשען קענען נישט און וועלען נישט צאָהלען!

נאָכ'ן מיטינג זענען זיך די שטורם-אָפּטיילונגען פונאַנדערגעגאַנגען אין פערשידענע ריכטונגען. פאַר'ן בנין פון דער קאָמוניסטישער צענטראַלע, פאַר'ן ליבקנעכט הויז איז געקומען צו אַ געשלעג.

די פּאָליציי האָט אינטערווענירט, בענוצענדיג זיך מיט גומע-שטעקענס. אויך אין אַנדערע טיילען שטאָט איז געקומען צו צוזאַמענשטויסען.

בלוטיגער שטרייק פון גרובען-אַרבייטער אין בעלגיע

בריסעל, 10. יולי (ספּ.) די שטרייק אַקציע אין די גרובען האָט זיך פערשאַרפט. די גרובען אַרבייטער זענען די העררשער פון דער לאַגע. אין פערשידענע ערטער איז געקומען צו צוזאַמענשטויסען מיט פּאָליציי. 3 פּאָליציאַנטען און פיל אַרבייטער זענען פערוואונדעט.

די אַמעריקאַנער לופט-פליהער אָנגעקומען קיין מאָסקווא

מאָסקווא, (ספּ.) די אַמעריקאַנער לופט-פליהער גריפין און מאַטערן זענען היינט אָנגעקומען קיין מאָסקווא. זיי זענען אויפגענומען געוואָרען דורך מאָסקווער און אויסלענדישע זשורנאַליסטען. אין מאָסקווא וועלען די לופט-פליהער פערבלייבען 2 טעג.

—

גאַנצע מאַנשאַפט פון „פּראָמעטעאוש" אומגעקומען

יעדע הילף איז שוין אויסגעשלאָסען

פּאַריז, 10 יולי (ספּ.) היינט פריה איז אויפ'ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע אָנגעקומען די „אַרטיגוא" דער קאַפּיטאַן האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז אַיינער פון די טויכערס זאָל פעסטשטעלען צי ידער „פּראָמעטעאוש" האָט אַלע עפענונגען געהאַט צוגעמאַכט. דער טויכער האָט נישט בעקומען קיין שום תשובה אויף זיינע סיגנאַלען. עס איז ייכער, אַז אַפילו דאַן, ווען איינער פון דער מאַנשאַפט לעבען נאָך און אויסגעשלאָסען, איז זיי זאָלען קענען בעקומען הילף פון דרויסען. די גאַנצע מאַנשאַפט איז אומגעקומען.

קאַמף מיט דער היטלערישער בויקאָט-פּראָפּאַגאַנדע

בערלין, (יט"א) אין ברעסלוי איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון יודישע דאָקטוירים אויף וועלכען עס איז אין דער ערשטער רייה אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען קאַמף מיט דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער בויקאָט-אַגיטאַציע געגען יודישע דאָקטוירים און דענטיסטען. צום צוזאַמענפאָהר איז געקומען אַ ספּעציעלער שליח פון „צענטראַלען-פעראַיין" פון בערלין.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, שווינער-פאָטער, גרויס-פאָטער, ברודער, שוואָגער און פעטער

נ"ע

אשר לייב ב"ר אברהם הערש ז"ל שקורניק

אינדוסטריעלער (איז עלטער פון 63 יאהר)

די לוי' קומט פאָר היינט מאָנטאָג, ז' תמוז תרצ"ב, 1 אַזייגער נאָכמיטאָג פון טרויער-הויז פּיעטריקאָווער 66, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נ"ע

אשר לייב שקורניק

לאַנגיעהריגער פערוואַלטונגס-מיטגליד פון „לינת החולים"

איז נעכטען, נאָך לאַנגע און שווערע ליידען, געשטאָרבען אין עלטער פון 63 יאָהר.

אַלע אונזערע מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט צו בעטייליגען זיך אין דער לויה פון טרויער-הויז פּיעטריקאָווער 66, אַזייגער 1 בייטאָג, אָפּצוגעבען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד.

די פערוואַלטונג פון „לינת החולים".

צום טויט פון אונזער פערדינסטפולען לאַנגיעהריגען מיטגליד

נ"ע

באָריס עטינגאָן

דריקען מיר אויס דער פאַמיליע און דער פערוואַלטונג פון דער אַקציען-געזעלשאַפט „ב. עטינגאָן און קאָמפּ." אונזער איניגסטען ביילייד.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון „לינת החולים

דער שנעלסטער
צום ערפאָלג
איז אַ אַנאָנס אין
„לאָדזשער טאָגעבלאַט".

עפענטליכע ענטשולדיגונג

איך בעט ענטשולדיגונג ביי דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם ר' אייזיק זיסמאַן ז"ל פאַר מיינע שלעכטע אויסדריקען ביים קבר, ווייל איך בין אַריינגעפיהרט געוואָרען אין אַ טעות. אַלס צייכען פון חרטה שפּענדע איך 10 זל. פאַר תלמוד תורה של הרב אלי' חיים מייזעל ז"ל.

משה העכט, נאָווא-וואַרשאַווסקאַ 3.

טיף געריהרט צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון

נ"ע

באָריס עטינגאָן

וויצע פּרעזעס פון טעקסטיל אַקצ. געז. ב. עטינגאָן און שותפים

דריק איך אויס מיין הערציגען מיטגעפיהל דער שווער געטראָפענער פאַמיליע ב ערס דעם ה' דירעקטאָר לעקיך ווי אויך דער פירמע „ב. עטינגאָן און שותפים".

י. ל. שיינפאַרבער, לאָדז פּאָלנאָצנאַ 24.

טיף געריהרט צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון

נ"ע

באָריס עטינגאָן

דריקט אויס דער פאַמיליע דעם טיפסטען מיטגעפיהל

ב. נ. ליטווין און פאַמיליע.

אמעריקא זאל קריגען די דייטשע קאלאניעס

פאר'ן שענקען די מלחמה-חובות פון די איראפעאישע מלוכות

מאקדאנאלד פאדערט אמעריקא זאל שענקען די מלחמה-חובות

לאנדאן 10 יולי (ספ.) אין די פאליטישע קרייזען פערזיכערט מען, אז צוריקקומענדיג קיין לאנדאן, וועט מאקדאנאלד זיך ווענדען צו אמעריקא מכח שטרייכען די מלחמה-חובות.

בערלין, 10. (ספ.) „בערזען צייטונג" איז מודיע, אז סאמאטאר גערעדט צו א פראיעקט, אז די פעראייניג־טע שטאטען זאלען בעקומען די דייטשע קאלאניעס אלס פערגיטונג פאר שענ־קען די מלחמה-חובות.

„דאקומענטען פון פאליטישער און קולטורעלער פערווילדונג"

125 בית-עולם-שענדונגען אין דייטשלאנד

בערלין, (יט"א) אויפ'ן יודישען בית-עולם אין לוצוועלער (בײ טריער) זענען אומגעווארפען געווארען 15 מצ־בות.

אין לעמניץ האבען אומבעקאנטע בו־ליגאנען אויסגעהאקט אין אנ'ארטיגער סינאגאגע אלע 24 שויבען.

דער „צענטראל פעראיין" האט נאר־וואס ארויסגעגעבען די זעקסטע אויפלא־גע פון דער ברענקשריפט „בית-עולם-שענדונגען אין דייטשלאנד 1923 — 1932, דאקומענטען פון פאליטישער און קולטורעלער פערווילדונג אין אונזערע צייטען". די שריפט ענטהאלט 125 פא־לען פון בית-עולם שענדונגען און 48 פאלען פון סינאגאגען-פראפאנאציעס.

די סטאטיסטיק ווייזט, אז אין משך פון די ערשטע זעקס חדשים פון יאהר 1932 זענען געשענדעט געווארען מעהר בית-עלמינס ווי אין משך פון גאנצען יאהר 1931. אין ערשטען האלב-יאהר 1932 זענען פראפאנירט געווארען 9 סינאגאגען און אין גאנצען 1931 — 12 סינאגאגעך.

סאוויעטישע רעגירונג [illegible] אלטע מלבושים דורך אויסל[illegible] קרובים פ[illegible]ר סאוויעטיש[illegible]גער

מאסקווא, (יט"א) די סאוויעטישע רעגירונג האט בעשלאסען צו ערלויבען אויסלענדישע איבערווייזונגען פון אלטע קליידער פאר סאוויעטישע בירגער. די סאוויעטישע האנדעלס-פארשטעהער־שאפטען (טארגפרעדסטווא) [illegible] בעזונדערע לענדער זענען בעאויפטראגט געווארען צו איבערוואכען דאס ארויס־שיקען מלבושים פאקעטען און אפנעה־מען בײ די ארויסגעשיקטער א ספעציע־לען שטייער פון אזעלכע פאקעטען.

==§==

ערנ[illegible] [illegible]אך פערטיג ווערען א פל[illegible] [illegible]נסטאלאציע אין ירושלים

אינ[illegible] אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, (יטא) אויף דער לעצ־טער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער לייבאר-דעפוטאט דייוויד גרענפעל אינטערפעלירט דעם קאלאני־יען-מיניסטער וועגען דער וואסער־פראגע אין ירושלים. דעפ. גאענפעל פרעגט ועמליך צו וואלט דער מיניס־טער נישט געקאנט אינפארמירען דעם פארלאמענט, וויפיעל הייזער אין ירו־שלים האבען נישט קיין דירעקטע איינריכטונגען פאר טרינק און וואש־וואסער, וואס איז אונטערגענומען געווארען כדי צו בעהערשען דעם איצטיגען וואסער-מאנגעל און צו קען מען פאראויסזעהן, ווען די ירושלים ער מוניציפאליטעט וועט זיין ביכולת צו פערזעהען די שטאדט מיט אנ'ענטשפרע־כענדע וואסער-איסטאלאציע.

ענטפערענדיג אויף דער אינטער־פעלאציע, האט דער שטאטס-סעקרע־טאר פאר קאלאניען-עינים סער פיליפ קונליף-ליסטער ערקלערט, אז וואס שייך דער צאהל הייזער, וואס האבען נישט קיין וואסער-איינריכטונגען, האט ער נישט קיין אינפארמאציעס. ער ווייס אבער, אז מחמת דעם וואסער-דוחק זענען אונטערגענומען געווארען דורך דער רעגירונג און צוזאמענארבייט מיט דער [illegible] ש[illegible]ריט צוצי־[illegible]

איינברוך אין דער קאלישער סטאראסטווע

קאליש. (טעלעפאניש) ביינאכט האבען אינברעכער זיך אריינגעקריגען אין לאקאל פון דער קאלישער סטאראסטווא און ריינגעגנב'עט 50 נישט אויסגעפיל־טע אויסלענדישע פעסער. די פעסער זענען אויף די נומערן פון 227.526 ביז 227.550 און פון 227.676 ביז 227.700.

אויפן ארט פון דער קאטאסטראפע מיט דער פראנ־צויזישער אונטערוואסער שיף

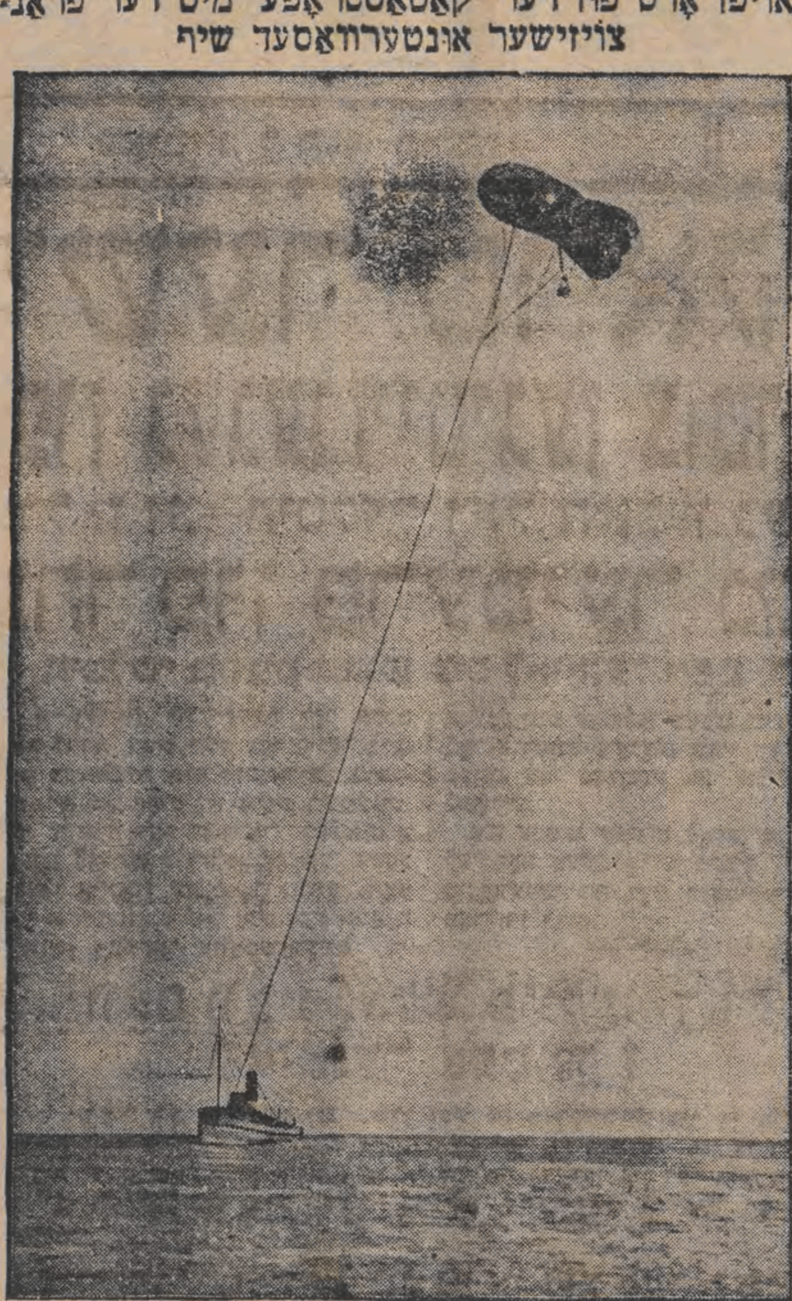

האבען זיך נאך דער קאטאסטראפע געאיילט שיפען, באלאנען און א[illegible]ראפלאנען

אמעריקאנער אומאבהענגיגקייטס יום-טוב געפייערט אין תל-אביב

ירושלים (י.ט.א.) לכבוד דעם אמעריקאנער אומאבהענגיגקייטס - יום-טוב איז דעם 4-טען יולי אין תל-אביב פארגעקומען א גרויסע פייערונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט צעליכע הונדערט אמעריקאנער בירגער בראש מיט'ן קאנסול פון די פער־אייניגטע שטאטען. נאך דעם בירגער־מייסטער ה' מאיר דיזענגאף האט גע־האלטען א רעדע דער קאנסול און אנדערע.

די רעדנער האבען אונטערגעשטרא־כען די גרויסע ראל, וואס יודען הא־בען געשפילט אין ערוואערן די אמע־ריקאנער אומאבהענגיגקייט.

ערקלערונג פון דער יודישער קהלה אין העלסינגפארס וועגען סכסוך מיט'ן רב טרייסטמאן

העלסינגפארס (י.ט.א.) די חיגע יודישע קהלה האט צוגעשיקט דער יודישער טעלעגראפען - אגענטור פאלגענדען קאמוניקאט: צוליב די פערשידענע אונריכטיגע ידיעות אין א טייל פון די יודישע און נישט-יודישע צייטונגען בנוגע א סכסוך צווישען דער יודישער קהלה אין העלסינגפארס און הרב ר' שלום טרייסטמאן געפינט דער ועד-הקהל פון דער דערמאנטער קהלה פאר נויטיג צו דערקלעהרען, אז צווישען דער קהלה און הרב שלום טרייסטמאן איז צושטאנדגעקומען א פריינדליכער אויסגלייך און אלע גע־גענזייטיגע טענות און תביעות זענען פולשטענדיג צוריקגעצויגען און אנו־לירט געווארען.

אלע געגענזייטיגע פערדריסליכע און בעדויערנסווערטע מיספערשטענדנישען זענען אויפגעקלערט און אויסגעגלייכט געווארען צו דער צופרידענשטעלונג פון ביידע צדדים.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע"
פערבאנד טרופע פון א.א.פ. אין פוילן. אנפירונג א. בעזמאן.
דאס איינציגע אפערעטען - טעאטער אין לאדז!
איילט צו זעהן! — די לעצטע מאל „מלכה לע"! — איילט צו זעהן!
די פרעכטיגע אפערעטען - שוישפילערין
מרים קאראלאווא
פרייזען: פון 50 גר. ביז 1.60 זל.
וועלכע האט זיך בערימט געמאכט אין לאדז טרעט אויף היינט, מאנטאג
מלכה'לע
אין דער פרעליכער אפערעטע
אין 3 אקטען פון וו. שומסקי, רעזשי: פ. קאמבאראוו
מיט מרים קאראלאווא אין דער הויפט-ראלע
מיט אנטייל פון יונגען ליבהאבער אדאלף טעפנער.
די נייעסטע סענסאציע דעם בעקער'ס [illegible] מיט מרים קאראלאווא אין נאהנסטע פרעמיערע
בעמ.: דאס פילהאר מאניע-[illegible] איז די קיהלסטע טעאטער אין גאנץ לאדז.

יעדע פאבריק, יעדער קאלכאז מוז זיין א פעסטונג

בעת דער דיסקוסיע אויפ'ן פלענום פון דער קאנפערענץ פון קאמוניסטישען יוגענד-פערבאנד אין מאסקווע האט דער דעלעגאט פון סאוויעטישען ווייס־רוסלאנד ערקלערט צוו. אנד. אז די הויפט-אויפגאבע פון קאמסאמאל אין צו שיצען די גרענעצען פון ראטען־קערבאנד. אין יעדער פאבריק אין יעדן פאלכאז מוזען געשאפען ווערען פעס־טונגען; מען מוז פארמיפיצירען יעדען טייל פון דער גרעניץ. דער צענטער מוז זארגען וועגען די גרעניץ-קעמער־לעך.

אויף דער זיצונג איז איבערגעגלייענט געווארען ווארעשילאוו'ס א דעפעשע וועגען דער ענגער מיטארבייט פון קאמסאמאל מיט דער רויטער ארמעע.

פון געזעלשאפטליכע פעראיין פון לאקאטארען און סובלא־קאטרען אין לאדז

דער סעקרעטאריאט פון אויבענדער־מאנטען פעראיין רופט לאקאטארען און סובלאקאטארען אפצוגעבען אייער אונטערשריפט וועגען ביליגער מאכען דירה-געלד אין די אלטע און נייע היי־זער. דער סעקרעטאריאט.

דער סעקרעטאריאט איז אפען טעגליך פון 10 — 1 און פון 4 - 7 אויף וואול־טשאנסקא 74.

דער סעקרעטאריאט ערטיילט אויך יורידישע עצות, אינפארמאציעס שרייבט ביטעס א. ד. ג.

קופאן № 32
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פון דעם קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט מאנטאג ד. 11. יולי פון 8 אווענד

צו דער בעפעלקערונג אין לאדז

צוליב דעם, וואס די פאשער-הורטאוניקעס האבען זייט פאריגע וואך זיך פעראייניגט און געמאכט יד אחת און גלייכצייטיג געהעכערט אונגעהויער די פרייזען — מיט 7 זלאטע אויף א גאנז, אין דאס האט זיך שוין פאריגע וואך אפגעזרופען אויף די קעשענעס פון דער ארי־מער בעפעלקערונג – האבען מיר בעשלאסען, כדי אפצושטעלען זייער אפעטיטען אלס פראטעסט פון היינט או נישט צו האנדלען אין אונזערע געוועלבער מייז פאשארניע-גענז.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער בעפעלקערונג מיט דער ביטע אונז צו אונטערשטיצען אין אונזער אקציע און זיך אפהאלטען פון קויפען פא־שארניע-גענז. גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו אלע סוחרים פון פראווינץ צו ברענגען קיין לאדז גענז, צייל ס'איז דא א גינסטינג ארט צו פערקויפען

די פערוואלטונג פון יוד. געפליגעל-הענדלער פעראיין אין לאדז, פאמארסקא 17.

א צימער
מיט א נישט-קרעמפירענדען איינגאנג, טעלעפאן אין צענטרום פון שטאט טיילוויין מעבלירט פון זאפארט בילינ איבערצוגעבען. געניוערעס צו ערפאהרען: פיעטריקאווער 82, וואוינונג 40.

רעזאלוציע פון יעהרליכען לאנד-צוזאמענפאהר פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין אמעריקא

בעגייסטערטער רוף צו ד"ר חיים וויצמאן

ניו יארק, (יט"א) אין פילאדעלפיע איז געשלאסען געווארען דער יעהרליכער לאנד צוזאמענפאהר פון דער אמעריקא־נער ציוניסטישער פעדעראציע.

נאך אנ'איבעריגעס פון צוויי יאהר, אין משך פון וועלכע עס זענען געווען נישט בעזעצט די אמטען פון פרעזידענט און וויצע-פרעזידענט פון דער פעדעראציע, זענען זיי אויף דעם איצטיגען צוזאמענ־פאהר ווידער צוריקגעשטעלט געווארען. אויפ'ן אמט פון פרעזידענט פון דער פעדעראציע איז געוועהלט געווארען אלס קאנדידאט פון דער ליפסקי-גרופע דער לאנג-יעהריגער פרעזעס פון אמעריקאנער קרן-היסוד מארים ראטענבערג. אלס וויי־צע-פרעזידענטען זענען געוועהלט געווא־רען ראבערט סאלד (בראנדייס-גרופע), ריכטער וויליאם ליוואיס און אליהו סטאן, אלס פרעזעס פון פינאנס-קאמי־טעט לואיס ראקער און אלס קאסיר — פאריי-פירסט.

דער צוזאמענפאהר האט אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט אפראפירט די איניציאטיוו פון יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס צו רופען קיין זענף א קאנפערענץ צו בעטראכטען די פראגע וועגען ארגאניזירען א יודישען וועלט-קאנגרעס און עס איז בעשלאסען געווארען צו שיקען קיין גענף אלס דע־לעגאטען, וואס זאלען רעפרעזענטירען די ציוניסטישע פעדעראציע אין די פער־אייניגטע שטאטען.

אין א צווייטער רעזאלוציע ווערט ד"ר וויצמאן איינגעלאדען וואס שנעלער צו קומען קיין אמעריקא. דער צוזאמענ־פאהר, ווערט געזאגט אין דער רעזאלו־ציע, בעגריסט הארציג ד"ר וויצמאנ'ען און דריקט אויס זיין אנערקענונג פאר זיין מוסטערהאפטער איבערגעבענקייט לטובת דער ציוניסטישער זאך בעת פארטזעצען זיינע דינסטען פאר א"י-אויפבוי און בעזונדערס פאר זיין ערפאלגרייכער אקציע אין דרום-אפריקא, וועלכע האט געבראכט בעגייסטערונג פאר'ן ציוניזם. דערמאנענדיג מיט צו־פרידענהייט דעם גרויסען ענטוזיאזם, וועלכע זיינע בעמיהונגען און פיהרער־שאפט האבען תמיד גערועקט צווישען די מאסען פון אמעריקאנער יודענטום, דריקען מיר אוים די האפנונג, אז ד"ר וויצמאן וועט גאר גיך זיין צווישען אונז, כדי צו אינספירירען און אנרעגען אונז צו גרויסע אנשטרענגונגען, וואס זענען נויטיג מיט'ן צוועק איבערצוקומען דעם אויסערגעווענליך שווערען מצב, פנים אל פנים פון וועלכען מיר שטעהען איצט.

דער צוזאמענפאהר האט בעשלאסען צו רעדוצירען דעם מיטגליד-אפצאהל פון זעקס אויף דריי דאלאר, איבערלא־זענדיג דעם העכערען אפצאהל אין גע־ווייסע פאלען.

אין אנ'אנדער רעזאלוציע ווערט גע־בראכט צום אויסדרוק די נויטווענדיגקייט צו פעראייניגען אלע ציוניסטישע פאנדען בעת די א"י-אקציעס, נישט אנריהרענדיג דערביי די גאנצקייט פון יעדער בעזונדער פאנד.

—§—

אומעטום — דער קריזיס

די איינריכטונגען צו עקס־פארטירען אייל אין ניו־יארקער פארט ליגען טויט צוליב'ן קריזיס.

Sanatorjum „PALACE"
פאר דערוואקסענע און קינדער
אין בעלמי (הינטער לאדז)
נעמט אן ליידענדע אויף אלערליי קראנקהייטען און רעקאנוואלעסצענטן. אויפזיכט פון דאקטוירים ספעציאליסטען. ערצטליכע הילף, הייל-בעדער, טאראסען צו זון-לופט-בעדער, ווערענדעס פאר לעזשאקעס, הייל-גימנאסטיק און אטעם. טעניס-שפיל און אנדערע פערוויילונגען. לויפענד וואסער אין די צימערן. שיינע געגענד אין סאסנאווע וואלד — אידעעלע אברוה-בעדינגונגען. —
Dyrektor Dr. Rakowski

גאלד, בריליאנטן, בריזשוטעריע און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

פון זאפארט איבערצוגעבען
אגרויס צימער
מיט צוויי פראנט-פענסטער. צו ערפאהרען אין אדמי־ניסטראציע אונטער „F. B."

עס זענען נויטיג
פריילינס און יונגעלייט
וועלכע קענען פערדינען טעגליך פון 15—20 זל. מעלדען זיך זאפארט אין דער בעזעלש. „נותן לחם" סאלנא 14 פון 2—10 און פו. 7-4 אווענד.

Dr. med. W. Eychner
אקושער און פרויען-ארצט
וואוינט איצט
צעגעלניאנא 4 (נעבען קינא „טשארי"), טעל. 34-72
נעמט אן פון 2.30 ביז 4 און פון 7 ביז 8 אווענד

רעשטען
בײ Szczęśliwy
נאוואמיעסקא 5 פראנט 2. שטאק
ווארנונג!
געעהרטע קונדען! אזוי ווי איהר קומט אויף נא־וואמיעסקא 5 ווערט איהר פערפיהרט פון אנדערע סוחרים, וואס זיי זאגען, אז זיי הייסען שטשענשליווי זייט דעריבער אויפמערקזאם און געדענקט די אדרעס פראנט 2 שטאק וואו איהר בעקומט ביליגער טאמאשאווער און אנדערע סחורות. די בעסטע קוואַ־ליטעטען, די נייעסטע און מאדערנסטע מוסטערן
אויף אנציגער און פאלטענס
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אכטונג: SZCZĘSLIWY
Nowomiejska 5 front II piętro

לאָדזשער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט אָן פֿון 6 ביז 8 אָוו.
ניט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Łodz. Tageblat" Łódź Piotrk. 16
Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעד. 100.57 אַדמ. 100.47

דאַרף מען עמיגרירען קיין בראַזיליען?

פֿון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט **מ. יאַוויטש**

די וועלט האָט זיך צוקריזיסט... אויף מזרח, מערב, צפֿון און דרום — פֿון אומעטום הערט זיך דער טראַגישער אויסגעשריי, בעגלייט מיט זאָרג און בזשמערגיש: קריזיס... קריזיס...

די רעגירונגען פֿון אַלע לענדער זוכען מיטלען צו לינדערן דעם קריזיס. די מענשען זוכען אַ לאַנד, וואו אַהין צו אַנטלויפֿען פֿון אייגענעם קריזיס, האָפֿענדיג אין אַנ'אַנדער לאַנד גיכער צו קאָנען מאַכען אַ לעבען.

קוים איינציגע לענדער זענען נאָך געבליבען, וואָס האָבען נאָך נישט בעוויזען איינצופֿיהרען אַ בעגרענוצונג, אַ „קוואָטע", צי גאָר אינגאַנצען צו פֿערבאָטען די אימיגראַציע...

ס'זענען אָבער אויך פֿאַראַן לענדער, וועלכע האָבען טאַקע איינגעפֿיהרט בעגרענוצונגען, ד.ה. פֿערשלאָסען די טויערן, אָבער מען גיט אַרויס „פּאַפּירלעך", אויף וועלכע מען קאָן אַריינקומען אין לאַנד אַרײַן, אָדער ס'איז גלאַט אָפֿען געלאָזט געוואָרען אַ וועג, דורך וועלכען מען קאָן זיך אַרײַנכאַפּען אין פֿערבאָטענעם לאַנד אַרײַן.

צו די לעצטע „פֿערבאָטענע" לענדער קאָן אויך צוגערעכענט ווערען בראַזיליען, וועלכע האָט באַלד נאָך דער רעוואָלוציע אין 1930 פֿערשלאָסען די טויערען, און זי גיט גלייכצייטיג אַרויס „זשאַמאַרעס" (אַרײַנפֿאָהר-ערלויבנישען) פֿאַר נאָהנטע און ווייטע קרובים און אַפֿילו פֿריינד און בעקאַנטע. אַ חוץ דעם גיט מען זיך אויך אַנ'עצה, ווען מען האָט נישט קיין פֿאַמיליע אין בראַזיליען און עס ווילט זיך פֿאָרט פֿאָהרען אין בראַזיליאַנער גן-עדן אַרײַן... מען פֿאָהרט קיין אורוגוואַי און פֿון דאָרט איז גאַנץ לײַכט זיך אַרײַנצושפּאַצירען קיין בראַזיליען...

איצט שטעלט זיך די פֿראַגע: צי דאַרף מען איצט עמיגרירען קיין בראַזיליען? צי איז בראַזיליען — אויב נישט פֿון די גאָלדענע גליקליכע לענדער — כאָטש אַ לאַנד, וואו מען קאָן פֿערדינען אויף די נויטיגסטע אויסגאַבען? און צי קאָן מען זיך איינרעדען, אַז בראַזיליען פֿון היינט... איז נאָך דאָס זעלבע בראַזיליען פֿון אַמאָל, וואו כמעט יעדער אײַנוואַנדערער — פֿאַכמאַן, צי נישט פֿאַכמאַן — האָט געקאָנט קומען מאַכען אַ לעבען, מאַכען געלד, און צוריקקומען אַ „מיליאָנשיק"...

נײַן, לײַדער איז עס מעהר נישט אַזוי. אויך בראַזיליען קריזיסט... עס קריזיסט אפֿשר נאָך שטאַרקער, ווי אייראָפּאַ... נור בראַזיליען גוואַלדעוועט נישט, בראַזיליען האָט נישט אַזויפֿיל אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען, וועלכע זאָלען קאָנען פֿערשרײַען די וועלט וועגען איהר קריזיס....

יאָ, דער קריזיס האָט זײַנע שוואַרצע פֿליגעל צושפּרייט איבער'ן גאַנצען לאַנד. אַלע מאַשינען אָפּגעשטעלט, די שוואַכע אויף היהנער-פֿיסעל-שטעהענדע אינדוסטריע אינגאַנצען דערדריקט, דעם האַנדעל אָפּגעטויט.

דער קריזיס אין בראַזיליען איז פֿיל גרעסער, ווי מען קאָן זיך פֿאָרשטעלען. אין אַלע פֿאַכען הערשט היינט אַרבייטסלאָזיגקייט. אַפֿילו אין שניידער-פֿאַך, וואָס איז אַמאָל געווען איינס פֿון די בעסטע אין בראַזיליען — איז היינט שווער צו פֿערדינען אויף ברויט.

וואָרען איך: פֿאָהרט נישט קיין בראַזיליען! לאָזט זיך נישט אויף קיין אונטערוועגען אין דעם לאַנד אַרײַן, וואו עס הערשט איצט פּאָליטישע רעפּרעסיע (נעגען קאָמוניסטען), קריזיס, אַרבייטסלאָזיגקייט א.ד.גל.

פֿאָהרט נישט קיין בראַזיליען!

12. יוני 1932.

די קברים פֿון די קעניגע אין ליסאַבאָן

וואָס האָט געגעבען לאָזאַן?

נצחון פֿון דײַטשלאַנד און אַ מפּלה פֿון פֿראַנקרײַך? — דער צו שפּעטער קאָמפּראָמיס און דער פֿערנפּעלטער מאָרגען. — אָפּקלאַנגען פֿון דער פּוילישער פּרעסע

די פּוילישע פּרעסע פֿערנעמט זיך זעהר לעבהאַפֿט מיט'ן אָפּשאַצען די דערגרייכונגען פֿון דער לאָזאַנער קאָנפֿערענץ און קומט צו גאָר קיין פֿרעהליכע אויספֿיהרען. סײַ די ענדעקישע פּרעסע, סײַ די סאַנאַציע-פּרעסע, ווי דער אָרגאַן פֿון די פּוילישע סאָציאַליסטען זענען אַלע איינינג אין דער מיינונג, אַז דײַטשלאַנד וועט ציהען אַ גרויסען ווירטשאַפֿטליכען נוצען פֿון דער דערגרייכטער פֿערשטענדיגונג אין לאָזאַן. צי וועט אָבער די דאָזיגע פֿערשטענדיגונג אויך זײַן אַ ווײַכטיגער שריט אויף צו דערהאַלטען דעם בעדראָהטען שלום אין אייראָפּאַ, אויסצולײַטערן דעם פֿערוואָלקענטען פּאָליטישען הימעל, דערין זענען אַלע שטאַרק מסופּק.

די „גאַז. וואַרש." זעהט אין די רעזולטאַטען פֿון לאָזאַן אַ בפּירוש'ע מפּלה פֿון פֿראַנקרײַך. דײַטשלאַנד האָט איצט פֿערשפּאָרט צו צאָהלען די 33 מיליאַרד, וואָס זי האָט זיך מתחייב געווען לויט'ן יאָנג-פּלאַן. כּל הכּל וועט זי איצט צאָהלען אַנשטאָט 2 מיליאַרד יעהרליך אַרום און אַרום נאָר 3 מיליאַרד און דאָס ערשט אָנהויבענדיג פֿון יאָהר 1935. און דערפֿון מאַכט די צייטונג אַזאַ אויספֿיהר:

„די הנחות, וואָס העריאָ האָט געגעבען דעם היטלעריסטישען דײַטשלאַנד, זענען אַ קאָנסעקווענץ פֿון דער פֿראַנצויזישער פּאָליטיק, וואָס עס האָט געפֿיהרט בריאַן, וועלכער האָט, איינשטימענדיג אין האַג אויף דער עוואַקואַציע פֿון רהיין-געביט, אַרויסגעלאָזט פֿון האַנד די איינציגע רעאַלע גאַראַנטיע פֿאַר דער זיכערקייט פֿון פֿראַנקרײַך און פֿאַר דער אויספֿיהרונג פֿון ווערסײַלער טראַקטאַט. די נישט ווײַטע צוקונפֿט וועט בעווייזען וואָס פֿאַר אַ שווערע פֿאָלגען עס וועט האָבען פֿאַר פֿראַנקרײַך, איהרע פֿערבינדעטע און גאַנץ אייראָפּאַ דער לאָזאַנער אָפּמאַך, וואָס פֿערשטאַרקט בעדײַטענד די פּאָליטישע שטעלונג פֿון דײַטשלאַנד אין איהר ווירטשאַפֿטליכע עקספּאַנסיע.

די קרבּנות, וואָס מען האָט געבראַכט אין לאָזאַן, האָבען געזאָלט דינען צו פֿערשטאַרקען דעם אייראָפּעאישען שלום, אָבער אַז דאָס איז נאָכנישט דערגרייכט געוואָרען, בעווייזט די לאָזאַנער דעקלאַראַציע גופֿא, אין וועלכער עס איז געזאָגט, אַז די אָפּגעשטעלטע רעפּאַראַציעס זענען נאָכנישט קיין גענוגענדע גאַראַנטיע פֿאַר'ן שלום פֿון די פֿעלקער".

דער סאַנאַטאָרישער „איל. קור. צאָדז." מיינט, אַז „דער לאָזאַנער אָפּמאַך מאַכט קודם כּל אַ סוף צו דעם פּסיכאָלאָגישען רעפּאַראַציע-קאָמפּלעקס פֿון דער דײַטשער בעפֿעלקערונג און דעריבער דאַרף ער ווירקען בערוהיגענד אויפֿ'ן דײַטשען פּאָליטישען גערשאַנק. צי וועט דאָס אָבער געשעהען, דאָס וועלען בעווייזען די וואַהלען דעם 31. יולי. אויב דער ווײַמאַרער לאַגער אין דײַטשלאַנד וועט דורך לאָזאַן געשטאַרקט ווערען, האָן וועלען פֿראַנקרײַכ'ס קרבּנות נישט זײַן אומזיסט. וואָרום דער לאָזאַנער אָפּמאַך האָט אַ פֿיל גרעסערע פּאָליטישע ווי פֿינאַנציעלע בעדײַטונג, מחמת די דײַטשע רעפּאַראַציעס זענען סײַ ווי שוין געהאַט כמעט געוואָרען נאָך הובער'ס מאַניפֿעסט מיט אַ יאָהר צוריק, אָבער דורכ'ן לאָזאַנער אָפּמאַך האָט דײַטשלאַנד רעזיגנירט פֿון איהרע פּאָליטישע פֿאָדערונגען און דערמיט איז פֿערשוואונדען די קריגס-אַטמאָספֿערע אין אייראָפּאַ.

ווײַטער שטעלט די צײַטונג פֿעסט מיט בעדויערן, אַז לאָזאַן האָט נאָר געבראַכט אַ ווירטשאַפֿטליכען נוצען דײַטשלאַנד. זאַנגען אין דער גאַנצער פּראָבלעם פֿון מיטעל- און מזרח-אייראָפּאַ אָפּגעשיקט געוואָרען צו אַ קאָמיטעט צום שטודירען. אינטערעסירענדיג דעם סך-הכּל פֿערענדיגט דער „איל.ק.צ.", אַז לאָזאַן האָט אויסגעלײַטערט די פּאָליטישע סיטואַציע, געמאַכט דעם ערשטען שריט צו אַ פֿינאַנציעלער פֿערשטענדיגונג, געבראַכט ענטמוטיגונג די מיטעל- און מזרח-אייראָפּעאישע לענדער און ענדליך געגעבען אַ נייע האָפֿנונג: די קומענדיגע ווירטשאַפֿטס-קאָנפֿערענץ".

דער „ראָבאָטניק" איז מודה מיט אַ פֿול מויל, אַז דײַטשלאַנד האָט דורך לאָזאַן אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען ווירטשאַפֿטליכען נצחון, אָבער ווען די הנחות, וואָס די קרעדיטאָרען-מלוכות האָבען איצט געגעבען דײַטשלאַנד, וואָלטען געגעבען געוואָרען מיט 10 יאָהר צוריק, ווי עס האָבען דאָס דעמאָלט געפֿאָדערט די סאָציאַליסטען, דאַן וואָלט אפֿשר אייראָפּאַ אין ווירטשאַפֿטליכער הינזיכט גאַנץ אַנדערש אויסגעזעהען, ווי היינט.

„דער קאָמפּראָמיס איז איצט געקומען אויף אַזוי פֿיל צו שפּעט, אַז ער וועט בײַ די איצטיגע בעדינגונגען נישט מיטהעלפֿען געזונד צו מאַכען דעם טויט-קראַנקען ווירטשאַפֿטליך-פּאָליטישען אָרגאַניזם פֿון דער אַלטער און נײַער וועלט. דער פֿוילונגס-פּראָצעס איז שוין צו ווײַט אַוועק, אַז די לאָזאַנער רפֿואה זאָל קאָנען ראַטעווען דעם דאָזיגען אָרגאַניזם. דער ווירטשאַפֿטליכער קריזיס אין אַמעריקא וועט נישט לײַכטער ווערען דורכ'ן שטרייכען די דײַטשע ענטשעדיגונגען. דער דײַטשער פֿאַשיזם וועט נישט אַוועקלייגען דאָס געוועהר און וועט זיך נישט אָפּזאָגען פֿון זײַנע פּלענער נאָכ'ן לאָזאַנער נצחון. פֿערקעהרט, דאָס וועט איהם צוגעבען מוט צום ווײַטערדיגען אָנגריף.

די פֿיהרער און די קריטיקער

פֿעליקס וואַרבורג האָט בײַם באַנקעט אין ניו-יאָרק אַרויסגעזאָגט עטליכע אינטערעסאַנטע געדאַנקען וועגען דער בעציהונג פֿון די יודישע מאַסען צו זייערע פֿיהרער.

„די יודישע מאַסען" — האָט ער געזאָגט — „זענען צו אינדיווידואַליסטיש, צו סענסיטיוו און צו קריטיש. און זיי פֿערטרײַבען זייערע פֿיהרער מיט דעם ברוטאַלען אופֿן, מיט וועלכען זיי, די מאַסען, בעהאַנדלען די פֿיהרער". אַלס בײַשפּיל האָט ער געבראַכט די בעהאַנדלונג, וואָס די ציוניסטען פֿון דער גאַנצער וועלט האָבען געגעבען ד"ר חיים ווייצמאַנ'ען.

פֿעליקס וואַרבורג, וועלכער מיינט זעהר גוט, איז אָבער אומגערעכט, סײַ אין זײַן בײַשפּיל און סײַ אין זײַן אַלגעמיינער בעהויפּטונג. אין דער בעהאַנדלונג פֿון ד"ר חיים ווייצמאַנ'ען אויפֿ'ן לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס אין באַזעל זענען שולדיג נישט די יודישע מאַסען, נאָר טאַקע די „פֿיהרער" אַליין.

וואָרום ווער האָט אָנגעהויבען די פֿייט געגען ד"ר ווייצמאַנ'ס פֿיהרערשאַפֿט און האָט איהם געצוואונגען צו פֿערלאָזען זײַן אַמט אין באַזעל? ווען ס'וואָלט זיך געווענדט אָן די ציוניסטישע מאַסען, וואָלט ד"ר ווייצמאַן נאָך היינט געשטאַנען בײַם רודער. פֿאַר זיי איז ער געוועזען און איז נאָך איצט די גרעסטע פּערזענליכקייט אין ציוניזם. דאָס זענען געוועזען די טומעל-מאַכער, די „גדולים", וואָס האָבען אַראָפּגעזעצט פֿון זײַן גדולה דעם איינציגען מענשען, וואָס האָט געקאָנט דערפֿיהרען דעם ציוניזם צו ערפֿאָלג.

און וואָס אָנבעלאַנגט דער אומדאַנקבאַרקייט פֿון די יודישע מאַסען צו זייערע פֿיהרער, איז שווער צו געפֿינען. נאָך אַזאַ גרופּע מענשען, וואָס זאָלען זײַן אַזוי דאַנקבאַר, וואָס זאָלען אַזוי פֿערהערליכען, ממש פֿערגעטערן אַ פֿיהרער, ווי ס'טוען דאָס די יודישע מאַסען.

אַ באַראָן הירש, אַ ד"ר הערצל, אַ באַראָן ראָטשילד, אַ לואי מאַרשאַל — האָבען גענאָסען פֿון פֿאָלקס-פֿערגעטערונג אין דער פֿולער מאָס און האָבען זיך נישט געהאַט אויף וואָס צו בעקלאָגען.

דער יודישער עולם האָט אין זיי דערפֿיהלט די אמת'ע, די ריכטיגע פֿיהרער און האָט זיי געגעבען זײַן גאַנצע אָנערקענונג.

די יודישע מאַסע ווייס צו אונטערשיידען צווישען פֿיהרער און בלומרשט-פֿיהרער.

ערשטע גיט זי כּבוד, אפֿשר צופֿיל כּבוד, אין די אַנדערע טײַלט זי אויס קריטיק און שוין צו זעלטען גרינגשעצונג.

נישט צו קריטיש איז די יודישע מאַסע, נאָר שוין אַביסעל צו גלויביג און צו דערמהאַרציג.

אין דערפֿאַר כאַפּען זיך אָפּט אַרויף אויף איהר רוקען „פֿיהרער", וואָס פֿערדינען נישט דעם נאָמען.

מענשען, וואָס קאָנען נישט אויסהאַלטען קיין קריטיק, וואָס קאָנען נישט לײַדען קיין אויסדרוק פֿון מיינונגס-פֿערשידענקייט, וואָס מאַכען קאַריערע פֿון זייער יודישער כּלל-טוערײַ. „פּראָפֿעסיאָנעלע יורען"!

און עס וואָלט גאָרנישט געשאַדט, ווען זיי וואָלטען זיך די יודישע מאַסען בעצויגען נאָך אַביסעל מעהר קריטיש.

נ. ט.

אַ נײַע היים פֿאַר פּוילישע יודן אין וויען

אַ בריף פֿון וויען —:— פֿון ד. י. זילבערבוש

אין וויען, אין דער שטאָט, וואו אויף דער קליינער ספּאַר-גאַס, שטעהט נאָך ביז היינט דער קלויסטער, וואָס דער קיסר לעאָפּאָלד האָט געמאַכט פֿון אַ יודישער שוהל, ווען ער האָט אַרויסגעטריבען די יודען, און צוליב דעם האָבען די יעזואיטען אויסגערופֿען פֿאַר זייערען אַ „היילגען"; אין דער שטאָט, וואו די „צדיקת מאַריא טהערעזיא, מיט דעם שטאָקען יצר הרע פֿון אַ זינדיגער אשה האָט געמוזט אַלעמאָל אַרויסגעבען נײַע גזירות אויף די יודען פֿון איהרע מדינות, כּדי צו בעקומען בײַ די גלחים אַ סליחה-צעטעל פֿאַר איהרע בייטאָגדיגע און בײַנאַכט'דיגע „עבירות".

אין דער שטאָט, וואו דער ערשטער רב, רבי אליעזר הלוי איש האָראָוויץ האָט געמוזט צוואַנציג יאָהר כּסדר זײַן אײַנגעשריבען בײַ דער פּאָליצײַ אַלס משגיח אויף כּשר פֿלייש, ווײַל פֿאַר איהם איז שוין דער פֿערדיגער יצחק נח מאַנהײַמער פֿריהער געוועזען אײַנגעשריבען אַלס אַ רב. און ערשט ווען דער קיסר פֿראַנץ האָט זיך בײַ אַן אַודיענץ טועה געוועזען און איהם אָנגערופֿען „הער ראַבינער", האָט די פּאָליצײַ שוין בעל כּורחה געמוזט נאָכזאָגען „אמן", — אין דער דאָזיגער שטאָט געפֿינען זיך היינט נישט וועניגער פֿון צוויי הונדערט און צוויי און טויזענד יודישע נפֿשות און ס'זענען פֿאַראַן שולען און שוהלעכלעך, גרעסערע און קלענערע בתּי מדרשים, און רבנים און רבנים'לעך, חזנים און חזנים'לעך — צאָהן עין הרע.

זענען צווישען די צוויי הונדערט און צעהן טויזענד פֿעראַן מעהר, ווי זעכציג טויזענד פּוילישע יודישע נפֿשות. אַלט געזעסענע און אין דער וועלט-מלחמה ניי-אָנגעקומענע און אין וויען פֿערבליבענע מיט זיך מיטגעבראַכט פּויליש-צאַפּעלדיג יודישקייט — און ס'איז גאָר קיין גוזמא נישט, ווען איך זאָג, אַז זיי האָבען נישט בלויז דאָס פֿערקיהלטע און פֿערהאַרטעוועטע בלוט פֿון די אַלט-געזעסענע פּוילישע יודען דערוואַרימט און ניי אויפֿגעלעבט זייער השפּעה אויף די נישט-פּוילישע יודען איז אויך גאָר נישט קיין ווינציגע.

אין די'ם צוואַנציגסטען בעצירק, אין דער בריגיטענוי, איז פֿערהאַן אַ חברה פֿון פּוילישע יודען מיט'ן נאָמען „בני-ברית". די דאָזיגע חברה בעשטעהט זייט פֿינף און דרייסיג יאָהר. זיי האָבען געהאַט זייער בית הכּנסת אין אַ געוואונגענער שטוב. זיי האָבען אויך געהאַט זייער גמילות-חסדים און צדקה-לענים-קאַסע. און מ'האָט געדאַוונט און געלערענט גאַנץ-פּויליש יודישלעך. אָבער די גמילות חסדים און צדקה לעניים-קאַסע איז אויך געווען גאַנץ אָרים פּויליש.

אין געוואָרען די וועלט-מלחמה. זענען צוגעקומען פֿערשידענע חברים פֿון די ניי-אָנגעקומענע, האָט די חברה אויפֿגעלעבט. צווישען די נײַע חברים זענען שוין געווען יודען-סוחרים וועלכע האָבען אין דער מלחמה-צייט שטאַרק פֿערדינט. איז שוין די חברה-קאַסע אויך שטאַרקער געוואָרען, אַזוי אַז אין יאָהר 1921 האָבען זיי שוין געקאָנט קויפֿען אַ גרויסען פּלאַץ אין דער קאַשעל-גאַס אויף צו בויען אַ אייגענע שוויל. איז אָבער באַלד געוואָרען אַן איבערקעהרעניש אין ווערט פֿונ'ם געלד, איז דער פּלאַץ געשטאַנען יאָהרענלאַנג לעהדיג.

והי היום, אין יאָהר 1930, האָט די עסטרייכישע ממשלה מודיע געווען, אַז פֿון דעם פֿאָנד, וואָס זי האָט אָנגעזאַמעלט פֿון דער הוספֿה אויפ'ן דירה-געלד, איז זי גרייט צו געבען אַ הלוואה יעדען, וועלכער האָט אַ פּלאַץ און וויל אויפֿבויען אַ הויז. געפֿינט זיך אין דער חברה „בני ברית" אַ יוד פֿון די ניי-אָנגעקומענע, אַ חשוב'ער און אַ קלוגער יוד, וועלכער איז אויך בקי אין די גויאישע דראָבניטשקע אותיות און ער האָט אויך אַ דריכת-הרגל בײַם דעמאָלס'דיגען בונדעס-פּרעזידענט מיקלאַש און בײַ פּראָפֿעסאָר איניצער, דעם דעמאָלס'דיגען מיניסטער פֿאַר „סאָציאַלע פֿערזאָרגער". איז זײַן נאָמען בנציון באַנדלער. פֿאַלט ער אויף אַ המצאה פֿאַרצולעגען אַ פּלאַן אויף צו בויען אויף דעם לעהדיגען פּלאַץ אַ דריי-שטאָקיג הויז מיט 18 דירות, נאָר אין דעם „פּאַרטער" זאָל זיך געפֿינען אַ שוהל און דערבײַ אַ בית-המדרש.

האָט דער דאָזיגער יוד צוזאַמען מיט נאָך איינגע געפּולטע בײַ דער ממשלה אַ הלוואה פֿון הונדערט און צוואַנציג טויזענד דאָלאַר אויף איינס פּראָצענט אַ יאָהר און אָבצאָהלען דעם סכום אין פֿערלויף פֿון זעכציג יאָהר פֿון דעם דירה-געלד פֿאַר די אַכצעהן פּריוואַט-דירות.

איז די טעג געפּײַערט געוואָרען די בענייאונג פֿון דאָזיגען בית הכּנסת און די וויענער יודישע קאַרפּען-קעפּ. זענען זיך צונויפֿגעקומען און זיך נישט געקאָנט געניג פֿער'חדוש'ן, וואָס פּוילישע יודען קאָנען אויפֿטהון.

אַ פּוילישע שוהל נאָך דעם אַלטען יודישען נוסח, לויט דער נייעסטער בוי-קונסט, מיט אַנ'עיגול'דיגען גלעזערנעם סופֿיט, מיט אַ מאַרמאָרענעם אָרון-קודש און מיט עלעקטרישע מנורות. און דערבײַ אַ רחבת-ידיים נישט בלויז פֿאַר די 450 חברים מיט זייערע ווײַבער אויף דער גאַלעריע, אָבער אויך פֿאַר חשובע געסט און פֿאַר ניי-צוקימענדיגע.

איז דאָס געווען אַ אמת'ע יודישע שמחה. האָט מען געזונגען און גע'דרש'נט. האָבען 13 פּוילישע רבנים אַרײַנגעבראַכט 13 ספֿרי תּורות אין נײַעם אָרון קודש. האָט דער איצטיגער וויענער אָבער-ראַבינער, דאָקטאָר דוד פֿויכטוואַנג, אָנגעצונדען דעם נר תּמיד און געהאַלטען אַ דרשה איבער דער בעדײַטונג פֿון די בתּי-כּנסיות און בתּי-מדרשות פֿאַר די יודען אין זייער גלות-צייט.

דערנאָך האָט דער פּרעזעס פֿון דער וויענער יודישער קהלה, אויבער-שטאַבסאַרצט פּראָפֿעסאָר פּיק, גע'דרש'נט איבער די דריי זאַכען, תּורה, עבודה און גמילות-חסדים. וואָס זענען דאָס פּראָגראַם פֿון דער חברה „בני ברית".

די שעהנסטע און בעסטע דרשה האָט אָבער געהאַלטען די שוהל אַליין. אין איהר גאַנצער פּראַכט.

היטלעריזם טוט אין דײַטשלאַנד גרעסערע צרות, ווי די וועלט-מלחמה

אַ בריף פֿון זאַלצבורן —:— פֿון ב. א. גליקסמאַן

אויך די טשעכישע קור-ערטער לײַדען טונ'ם קריזיס, לײַדען די דײַטשע קור-ערטער דאָפּעלט, אי פֿון קריזיס אי פֿון די היטלעריסטען.

זאַלצבורן איז אויך בערימט מיט איהרע אײַזען און זאַלץ-קוועלען, נאַטירליכע קוויהלע, -זויער בעדער און גאַז-בעדער אויסערדעם האָט איהר די נאַטור בעשאָנקען מיט אַ שעהנער באַרגינער געגענד.

און פֿאָרט איז היי-יאָהר דאָ זעהר ביטער. עס פֿעהלען, אויס מאַסענהאַפֿט קור-געסט און מייסטען פֿעהלען טאַקע יודישע קור-געסט. ס'איז פֿאַר קיינעם קיין סוד נישט, אַז די היטלער-לײַט זענען אין דעם שולדיג ואחז"י ציטערן פֿאַר זיי, די אמת'ע עהרליכע דײַטשען קריצען דערויף מיט די ציין און זאָגען, אַז די היטלעריסטען וועלען דײַטשלאַנד מצהר צרות פֿערשאַפֿען, ווי די וועלט-מלחמה.

און די פֿרומע יודישע דײַטשען טייסטען זיך, ציטערענדיג בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו פֿון תּמיד אָן געפֿינען זיך רשעים, וואָס טראַכטען אונז צו פֿערטיליגען, והקב"ה מצילנו מידם.

ס'איז כּוי צו דערצעהלען, אַז פֿערגאַנגענעם זונטאָג האָט אַ דײַטשער גייסטליכער געהאַלטען אַ רעדע פֿאַר די קור-געסט אין וואַלד אונטערן פֿרייען הימעל (דאָס קומט אָפֿט פֿאָר) און גע'מסר'ט דעם זיך רוהיג צו האַלטען פֿאַר די „מיט-מענשען" ער האָט אַפֿילו דאָס וואָרט „יוד" נישט דערמאָנט, נאָר יעדער איינער האָט דאָס געקענט פֿערשטעהן, וועמען ער מיינט...

דער עלטסטער מענש אויף דער וועלט — אַ מאַראָקאַנער יוד

פּאַריז, (יט"א) ווי די צײַטונגען שרײַבען, איז ענדליך געלונגען צו בעקומען אַנ'אָפֿיציעל בעשטעטיגטע מעלדונג וועגען דעם עלטסטען מענש אויף דער וועלט. אין סט. דעני נישט ווײַט פֿון אראַן (צפֿון-אַפֿריקע) לעבט דער אין 1820 געבוירענער דוד-שלמה דיין (דאַיאַן). זײַן געבורטס-דאַטע איז אַמטליך בעשטעטיגט געוואָרען. דער זקן איז פֿיל שטענדיג געזונט און גײַסטיג-פֿריש. ער איז אַ זוהן פֿון מאַראָקאַנער עלטערן און איז געבוירען געוואָרען אין זוס. דוד-שלמה דיין איז אַ פֿאָטער פֿון 5 קינדער, זײַנע אור עלטער זײַנע פֿון 38 קינדס-קינדער. דער אַלטיטשקער וווינט איז אַ גלײַכער מאָס פֿערעהרט דורך דער מאַכמעדאַנישער, קריסטליכער און יודישער בעפֿעלקערונג פֿון סט דעני און דער סביבה.

==§==

גיפּטיגע גאַזען און האַנד-גראַנאַטען דורכ'ן ראַדיאָ

אין קאַמף געגען דער מלחמה-געפֿאַהר

מיט עטליכע טעג צוריק איז אין לאָנדאָן פֿאָרגעקומען דער יעהרליכער צוזאַמענפֿאָהר פֿון די מיטגלידער פֿון דער „אַרמעע פֿון שלום". דער פּאָרזיצענדער פֿון צוזאַמענפֿאָהר איז געווען דער בעקאַנטער פּאַציפֿיסט ד"ר הערבער גוי. זײַן רעדע, אין וועלכער ער האָט געשילדערט פּעך און שוועבעל אויף דער מיליטערישער קליקע פֿון דער גאַנצער וועלט, וואָס וויל דערפֿיהרען צו אַ נייער וועלט-מלחמה, איז אויסגעהערט געוואָרען דורך צעהנדליגער טויזענדער מענשען. דער רעדנער האָט אָנגעוויזען, אַז נאָך קיינמאָל איז דער שלום אויף דער וועלט נישט געוועזען אַזוי בעדראָהט, ווי איצט, ווען עס קומען פֿאַר כּסדר שלום-קאָנפֿערענצען און מען שיט מיט געגענזײַטיגע פֿערזיכערונגען פֿון די מלוכות וועגען פֿרידליכע און האַרציגע בעציהונגען. די איינציגע אָרגאַניזאַציע, וואָס איהר הויפּט-אויפֿגאַבע בעשטעהט אין שאַרקען דעם שלום אויף דער וועלט — איז די „שלום-אַרמעע". כּדי צו דעמאָנסטרירען איהר קראַפֿט איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די „שלום-אַרמעע" וועט ענערגיש אַרויסטרעטען געגען די מיליטאַריסטען דעם 25 ד.ח. אויפ'ן פֿליה-פּלאַץ אין לאָנדאָן, וואו עס וועט אין דעם טאָג פֿאָרקומען אַ גרויסע פֿליה-רעוויו פֿון ענגלישע קעניגליכען לופֿט-פֿלאָט.

הגם — האָט ערקלערט ד"ר גוי — איך האָב די גרעסטע אָנערקענונג פֿאַר דער גרויסער העלדישקייט פֿון די ענגלישע פֿליהער, אָבער אַלס פֿאָרשטעהער פֿון דער „פֿרידענס-אַרמעע", מוז איך פּראָטעסטירען געגען די מיליטערישע אַעראָפּלאַנען, וואָס זענען די שרעקליכסטע משחיתים בעת אַ מלחמה. דעם 25-טען ד. ח. מוזען די „זעלנער" פֿון דער „פֿרידענס-אַרמעע" דערוויזען, אַז זיי זענען ענטשלאָסען איינצופֿיהרען צוריק דעם שלום אויף דער וועלט.

נאָך פֿיל רעדעס פֿון אַנדערע פּאַציפֿיסטען איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די אָפּטיילונגען פֿון דער „שלום-אַרמעע", בעוואָפֿענט מיט טראַנספּאַראַנטען אויף לאַנגע שטעקענס, אויפֿרופֿען און פֿלוג-בלעטלעך וועלען אַרײַנדרינגען אויפֿ'ן פֿליה-פּלאַץ און אָנהויבען אַ פֿעריביטערטען קאַמף אויף אַלע פֿראָנטען, מיט זייערע „ביקסען און האַנד-גראַנאַטען" וועלען זיי פֿערשיטען דעם ריזיגען עולם, וואָס וועט זיך געפֿינען אויפֿ'ן פֿליה-פּלאַץ און איהם איינגעמען. די „אַרמעע פֿון שלום" האָט אָבער אויך נישט פֿערגעסען וועגען דעם געפֿעהרליכסטען געוועהר — די „גאַזען", מיט וועלכען זיי וועלען פֿערטרייבען און פֿערטיליגען דעם קריגערישען גייסט בײַם פּובליקום.

די דאָזיגע גיפֿטיגע „גאַזען" וועלען זײַן די רעדעס דורכ'ן ראַדיאָ, וועלכע עס וועלען האַלטען די בעדײַטענדסטע ענגלישע געזעלשאַפֿטליכע טוער, ווי ד"ר גרײַ, גענעראַל ראַסיע, מיס פֿאַלאַר, לעסטער און אַנדערע. די שטימען פֿון די דאָזיגע שלום-פֿערדיגערס וועלען פֿונאַנדערגעטראָגען ווערן אויפ'ן פֿליה-פּלאַץ מיט דער הילף פֿון עטליכע גיגאַנטאָפֿאָנס — אַזעלכע ריזיגע הילכערס.

די דאָזיגע שלום-רעדעס וועט מען פֿערשטעהט זיך, הערען אין גאַנץ ענגלאַנד, אין דאָמיניאָנס, ווי אויך אין פֿיל אַנדערע לענדער. עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז די דאָזיגע גרויסע שלום-מאַניפֿעסטאַציע, וואָס קומט פֿאָר איצט, גראָד אין אַ צייט, ווען פֿון אַלע זייטען הערט זיך שוין דאָס מלחמה-ברומען, האָט אַרויסגערופֿען דעם גרעסטען אינטערעס און סימפּאַטיע בײַ די פּאַציפֿיסטען פֿון דער גאַנצער וועלט.

==§==

לאדז 11. יולי 1932 | מאנטאג ז' תמוז תרצ"ב פ' חקת בלק

טאג-כראניק

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען

היינט בעינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: מ. קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), י. שוטקעוויטש (קאפערניקא 26), י. זגרעלעוויטש (פעטריקאווער 25), וו. דאקאלעוויטש (פושעיאזר 19), מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193), א. רוזלמער און ה. לאבארא (11. ליסטאפאד 86).

זונטאג'דיגע געשלעגען

(§) אויף ראקיטשינער 47 איז צושטאכען געווארען מיט א מעסער דער 37 יעריגער באלעסלאוו פיעטשיק. אויף זגערזשער 168 איז צו'משקל'ט געווארען דער 44-יעריגער סטאניסלאוו מילער.

— אין שענק אויף זשגאווסקא 17 איז צושלאגען געווארען אנטאני מאגראווסקי.

3 אויטא-קרבנות

(§) אויף פולנאצנא 37 האט זיך ארונטערגעקריגען אונטער די רעדער פון אויטא דער 17 יעהריגער טשעסלאוו מארטשאק.

— אויף לאגעווניצקא גאס איז איבערגעפאהרען געווארען פון א אויטא, דער 7-יעריגער יאן גודא.

— אויף פיעטריקאווער גאס איז איבערגעפאהרען געווארען פון א מאטאציקל דער 35 יעריגער עדווארד סאבטשאן. אלע געליטענע האט פאגאטאוו, יע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

זעלבסטמארדען

(§) אויף קאנסטאנטינער 77 האט נעפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען יאדינע דער 20-יעהריגער ראמאן בלאשטשינסקי; אויף מארישינסקא 45 האט זיך גע'סמ'ט די 28-יעריגע סטאניסלאווא טרצפקא; אויף מאגיסטראצקא 16 האט זיך גע'סמ'ט מיט וואלק-זויערע די 18 יעהריגע אורשולא סטאס. נאכ'ן ערטיילען זיי הילף זענען אלע קרבנות אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

—§—

ערשטע 3000 זל. שטיצע פאר פרנסה'לאזע יודען

זיצונג פון דער הילפס-אקציע ביי דער קהלה

(—) דאנערשטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ספעציעלער הילפס-קאמיסיע ביי דער קהלה צו לינדערן די נויט פון דער פרנסה-לאזער יודישער בעפעלקערונג.

די זיצונג האט זיך פערנומען מיט'ן בעטראכטען א טייל פון די איינגעגאנגענע ביטעס וועגען הילף. פון 500 אנגעקומענע ביטעס זיינען בעטראכט געווארען 119 און זיי פאזיטיוו ערלעדיגט.

אויף די 119 ביטעס האט די קאמיסיע בעשלאסען צו אסיגנירען 3000 זל. הילף, ווי די סומען פון צוגאב-עטאט זענען נאכנישט איינקאסירט, וועט די קהלה מאכען א ספעציעלע הלואה, כדי צו קענען אויסצאהלען די בעשטימטע 3000 זל.

די צווייטע זיצונג פון דער קאמיסיע, אויף וועלכער עס וועלען בעטראכט ווערען די ווייטערע ביטעס, וועט פארקומען בערך אין 2 וואכען ארום.

ציליב דעם, וואס אין דער קאמיסיע איז פאראן נאך א גרויסער סכום נישט ערלעדיגטע בקשות וועגען שטיצע, ווערען קיין ווייטערע ביטעס מעהר נישט אנגענומען. וועגען דעם, ווען מען וועט אננעמען ווייטערע ביטעס, וועט ספעציעל געמאלדען ווערען.

אלעקסאנדער'ער רבי אין לאדז

נעכטען פארנאכט איז געקומען צו פאהרען קיין לאדז דער אלעקסאנדער רבי שליט"א. דער רבי פאהרט היינט 7.15 אפ פון ווארשא-ווינער באהן-הויף קיין אטוואצק אויף דער חתונה פון זיין ברודערן-זוהן ר' יחיאל ישראל שמשון דאנציגער, וועלכער ווערט אן-איידעם פון מאדזשיצער רבי'ן, וואס וואוינט איצט אין אטוואצק.

צוזאמען מיט'ן רבי'ן פאהרט אויך מיט א גרויסער עולם חסידים און פערעהרער.

שול-לעהרער זענען געגען ליקווידירען

דעם שול-קוראטאריום אין לאדז

(ב) די דעצזיע פון בילדונגס-מיניסטער צו ליקווידירען אין לאדז דעם שול-קוראטאריום, האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע אין די לעהרער-קרייזען.

די לעהרער שטעהן נעמליך אויפ'ן שטאנדפונקט, אז דאס ליקווידירען דעם שול-קוראטאריום וועט הויפטזעכליך זיך אבּרופען אויף די לעהרער מחמת יעדע אינטערווענץ וועט זיין פערבינדען מיט גרויסע געלד-קאסטען. די לעהרער וועלען אין די נאהנטסטע טעג ארויסשיקען א פראטעסט-מעמאריאל צום בילדונגס-מיניסטער.

די בעסטע לאדעס ביליג און גוט
בעקומט מען אין דער
צוקערניע „אדלאו"
פיעטרקאווער 17, טעל. 247-22
א פארציע מיט וואפלעס 40 גראשען

ראדיא פראגראם

מאנטאג 11 יולי

לאדז (233.8) 11.58 שעה-צייכען, טאג = פראגראם, 12.10 פרעסע איבערזיכט, 12.40 וועטער-בעריכט, 12.45 פליטען, 3.40 פליטען, 4.35 קאמוניקאט פון צענטער. ביורא פאר שיפער און פישער 4.40 שמועס אין דער פראנצויזישער שפראך, —5 פאפולערער קאנצערט, —6 פארטראג, 6.20 לייכטע און טאנץ-מוזיק פון קאפע-הויז „גאסטראנאמיע" (טר. פון ווארשא), 7.15 פערשידענעס, 7.35 ראדיא, פרעסע-זשורנאל, 7.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס - קאמער, פראגראם אויפ'ן נעכסטען-טאג און טעאטער - רעפערטואר, —8. אפערע „אידא" פון פליטען אויפגעפיהרט פון מיילאנדער טעאטער אנסאמבל „לא-סקאלא", וועהרענד דער פויזע ראדיא, פרעסע-זשורנאל, 10.45 קאמוניקאט פון דער מיליטערישער הויפט - וועטער סטאציע פאר פליהוועזען, 10.50 ספארט-ידיעות, טאנץ-מוזיק.

קאנצערט פון יוד. רעליגיעזער מוזיק אין ווארשאווער ראדיא

קינפטיגען מאנטאג דעם 8-טען יולי וועט פארקומען א גרויסער קאנצערט פון יודישער רעליגיעזער מוזיק.

פאר'ן מיקראפאן וועלען ארויסטרעטען דער אויבער-חזן פון דער ווארשאווער סינאגאגע ה' משה קוסעוויצקי און דער שעהנער כאר פון דערזעלבער סינאגאגע אונטער דער ליידונג פון דיריגענט דוד אייזענשטאט. קוסעוויצקי וועט צוזאמען מיט'ן כאר אויספיהרען די שענסטע תפילות פון זיין רייכען רעפערטואר און אויך עטליכע נומערן, וועלכע ער האט נאך אין ערגיץ נישט געזונגען.

מיט'ן דאזיגען קאנצערט פון רעליגיעזער מוזיק וויל דער פוילישער ראדיא ענטגעגענקומען די טויזענדער ביטעס, אין וועלכע די יודישע ראדיא-הערערס אין פוילען און אפילו אין אויסלאנד האבען אויסגעדריקט דעם פערלאנג צו הערען א קאנצערט פון חזנישער מוזיק.

נדבות

שבת-צו-נאכט ער"ח תמוז געזאמעלט אויף די תנאים פון שלמה קאניא מיט פרל. לאה ברכה ווייסבלום דורך חיים יוסף, פנחס 8 זל. מיט 5 גר. שפענדע פאר'ן קרן-היסוד.

חיים מאכט „לעמאניאד"

א מעשה מיט באלוטער יודישע „גליקען"

אין באלוט, אויף סמעטאנא גאס 26, וואוינט דער טובערקולאז-קראנקער יוד בוקאוויעצקי מיט זיין פרוי און זייער 16-יעהריגער בן יחיד. די פאמיליע דערנעהרט זיך א גאנץ יאהר פון ביסעל שטיצע, וואס זי בעקומט פון דער אפטיילונג פאר סאציאלע שוץ ביים מאגיסטראט. דער בן יחיד חיים'ל האט נישט קען בעשעפטיגונג. האט אבער נאט נעהאלפען, עס זענען אנגעקומען היצען אין לאנד, האט ער זיך מיישב געווען, געקויפט א וויאדרע, גענומען קאלט וואסער פון ברונעם, ארייגעלעגט, אביסעל אייז מיט אביסעל צוקער מיט אביסעל „שמעקעכץ" און געמאכט לעמאניאד.

צום שלים-שליטול קומט אן א קאנטראלער פון אמט צו פרובען לעבענס-מיטעל און פאקט חיים'ן ביים גרויסען מסחר.

— מיט, וואס מאכסטו דעם לעמאניאד? מיט צוקער, צי סאכארין? חיים איז נישט קיין גרויסער פוילישרעדער, הויבט ער אן שטאמלען — זעהט דער קאנטראלער דער בחור שטאמעלט איז דאך א סמן, אז ער איז דער אמת'ער פערברעכער, פיהרט מען איהם אפ אין קאמיסאריאט און מען שטעלט צונויף א פראטאקאל. דערווייל איז ביי חיים'ן דער מסחר קאליע געווארען און דער שווינדזיכטיגער טאטע האט מורא, מען זאל איהם פון מאגיסטראט די „פרנסה" נישט צונעמען.

יודישע גליקען...

קאנסום אויף די הייסע טעג

דאס איינציגע אין אונזער שטאט ווארען-הויז „קאנסום" ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור האט צוגעגרייט אויפן זומער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון דאמען-סחורה אויף קליידער, בלוזקעס, שלאפראק און פיזשאמעס. אויך געפינט זיך דארט א גרויסער אויסוואהל פון מענער- און דאמען-וועש. ס'געפינט זיך אויך אויף לאגער דער גרעסטער אויסוואהל פון די מאדערנסטע באד-קאסטיומען. דער שלאגער פון „קאנסום" איז: גוט, מאדערן און ביליג.

דאקטאר כאפט זיך צום סוב-דאקטאר'ס ווייב

זעצט איהם דער מאן אריין א מעסער אין הארצען

(§) נעכטען איז אין דער וואוינונג פון שוסטער הערמאנים גיזשינסקי, זאקאנטנא 28, אויסגעבראכען א געשלעג אויף מעסער'ס. אין רעזולטאט זענען צושטאכען געווארען דער בעל-בית דער סובלאקאטאר ראמאן טורטשיק און זיין ווייב אנטאנינא. די מעשה דערפון איז אזוי געווען: מיט איניגע חדשים צוריק האט זיך צו גיזשינסקי'ן אריינגעצויגען אלס סובלאקאטאר טורטשיק מיט זיין ווייב.

נעכטען בעת טורטשיק איז נישט געווען אין דער היים, האט גיזשינסקי גענומען זיך טשעפען צו דער סובלאקאטארקע די לעצטע, זעהענדיג, אז גיזשינסקי מיינט נישט אויף קאטאוועס האט גענומען שטעלען א העפטיגען ווידערשטאנד. אין זעלבען מאמענט איז אנגעקומען טורטשיק און הערענדיג, אין וואס עס האנדעלט זיך, האט ער ארויסגעכאפט א מעסער און געווארפען זיך אויף גיזשינסקי'ן. דער לעצטער איז אבער אויך נישט געבליבען שולדיג און פערטיידיגט זיך מיט א צווייט מעסער.

אויף די געשרייען זענען אנגעלאפען די שכנים און געמאכט א סוף צום געשלעג ארויסגערופענדיג די גיכע הילף.

נאכ'ן גרויסען שטורם אפגעלאנגען פון שלאקס-רעגען

דאס טייכעל נער פערפלייצט די געגענט ארום רודא-פאביאניץ

2 פערזאן שווער פערוואונדעט געווארען

(§) צוליב דעם פרייטאג'דיגען גרויסען שלאקס-רעגען האט זיך דאס וואסער פון „נער", וואס פליסט איבער רודא-פאביאניץ, אויסגעגאסען אויף 2 מעטער און פערגאסען די ארומיגע פעלדער. עס האט געליטען דער סאד פון אלעקסאנדער סטעפאנסקי. ביי דער רעטונגס-אקציע זענען שווער פערוואונדעט געווארען דער ארבייטער וולאדיסלאוו וויאק און סטעפאנסקי'ס זוהן. צו די פערוואונדעטע האט מען ארויסגערופען די גיכע-הילף, וועלכע האט זיי אין א שווערען צושטאנד ווערוויאק'ן אפגעפיהרט אין שפיטאל.

נעכטען 1.30 בייטאג האט דאס וואסער נעגומען צוריק אבפאלען, אזוי, אז ערשט היינט וועט מען קענען אפשאצען דעם שאדען.

ווידער א גרויסע שרפה

13 הייזער, 18 סטאדאלעס אוועק מיטן רויך

שאדען בעטרעפט 50.000 זל.

(§) אין דארף אלעקסאנדראוו איז צוליב א דעפעקט אין קוימען פארגעקומען א שרפה ביים פויער אנטאני מיכאליק, צוליב דעם שטארקען ווינד האט דאס פייער זיך שנעל פערשפרייט און ארומגעכאפט די שכנישע בנינים. עס זענען פערברענט געווארען 17 הייזער, 18 סטאדאלעס און איינינע שייערן מיט תבואה. דער שאדען בעטרעפט 50.000 זל.

הויז-ווירט איז מקיים פסק א סטרושקע

(§) דער הויז-ווירט פון לאנקאווא 14, ראמאן גאלעוויטש, האט צוזיקלט די סטרושקע, הלמאי זי האט צו פריה אנגעצונדען די עלעקטריע אויף די הויז-טרעפען. צו די געשלאגענע האט מען גערופען די גיכע הילף.

לאדזשער שטאט-טעאטער ציגעל-גאס 27
XVII יאר יודיש דראמאטיש טעאטער אין פוילען XVII יאר
ווילנער טרופע — דיר.: — מ. מזאה.
היינט מאנטאג, ד. 11-טען יולי 9 אווענט צום 4-טען מאל
גאסט-אויפטריט פון
זיגמונט טורקאוו
אין שלום אש'ס
„אנקעל מאזעס"
3 אקטען מיט א פראלאג (6 בילדער)
דראמאטיזירט: אידא קאמינסקא — רעזשי: זיגמונט טורקאוו
בילעטען פון 50 גר. און צו בעקומען אין די שטאט-טעאטער-קאסעס: פון 11 ביז 3 נ.מ. אין בעשטעל-קאסע פראיגוטא 1, פון 7.15 אין שטאט- טעאטער.

שטייער פון פענסיעס

ווי אזוי ווערט עס געשאצט

(§) די פינאנז-קאמער האט בעקומען צוגעשיקט א צירקולאר פון פינאנז-מיניסטער, לויט וועלכען דאס מיניסטעריום לעגט ארויף א חוב אויף אלעמען צו ערטיילען די שטייער בעאמטע אינפארמאציעס בנוגע די פערדינסטען, פון די אנגעשטעלטע און ארבייטער. דאס שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט די פארשריפטען וועגען דעם נייעם שטייער פון פענסיעס.

לויט דער נייער פעראָרדנונג מוז מען צו יעדער ציים ערטיילען דעם שטייער בעאמטען אינפארמאציעס וועגען די פערדינסטען פון די בעאמטע. וועגען די פיזישע ארבייטער, וואס זייער חושליכער פערדינסט שטייגט נישט אריבער 208 זל. דארף מען קיין אינפארמאציעס נישט געבען. וועגען די אנדערע פיזישע ארבייטער מוז מען יא ערטיילען אינפארמאציעס די שטייער בעאמטע.

—§—

א דעזערטער און א גנב ארעסטירט

(§) ס'איז ארעסטירט געווארען דער לאנג-געזוכטער [illegible] און גנב, דער 21-יעריגער זיגמונד קושיווינסקי.

סודות פון צארישען הויף

(בעארבייט אויפ'ן גרונט פון ניי-ענטדעקטע דאקומענטען) ז)

און איידער אלעקסאנדער האט נאך צייט געהאט צו ענטפערען א ווארט, האט זובאוו זיך א דריי געטוען און אויפען קנאפל איז ארויס.

אלעקסאנדער האט איהם א ווײלע פערוואונדערט נאכגעקוקט, דערנאך האט ער אמאך געטאן מיט דער האנט און איז צו צום גרויסען שפיגעל.

ער האט זיך אנגעקוקט. זיין געזיכט איז געווען בלאס און שטארק אנגעגריפען, ווי נאך א ריי שלאפלאזע נעכט. ער האט נעהנטער צוגעבויגען דעם געזיכט צום שפיגעל און מיט דער האנט געפרואווט מאסאזשירען די בלאסע געזיכטס-הויט.

פלוצלונג איז איהם א ציטער אדורך איבערען גאנצען לייב. דאס בלוט איז איהם ווי פארגליווערט געווארען. פון דער זייט, אין שפיגעל האבען אויף איהם געקוקט א פאר פינסטערע, געהיימניספולע אויגען...

זיין פאטערס אויגען... יא... איצט. ש'ין איצט זיך געקומען צורעכענען מיט איהם פאר זיין טויט... פאר זיין אומשולדיג פארגאסענע בלוט... ווי דורכדריגלעך זיי קוקען אויף איהם, ווי מיט שארפע שטילעטן, זיי ציען איהם צו זיך, ער ווערט אופגעלייזט אין זייער ווילדען בליק, ער איז שוין גארנישט, ער עגזיסטירט שוין נישט מעהר - —

עפעס אן'אינערליכער דראנג צום לעבען, א ווייטער שאטענדיגקער, רעהגט זיך צו איהם, ער שטארקט זיך, ער וויל זיך ראטעווען מיט די לעצטע כוחות. די הענט הויבען זיך אינסטינקטיוו, ווי זיי וואלטען ערגעץ געזוכט רעטונג. ער ציהט שווער און אפגעהאקט דעם אטעם. ער ראנגעלט זיך מיט עמיצען... שוין די לעצטע כוחות! ער ווערט וואס אמאל שוואכער, די אויגען קוקען נאך כסדר אויף איהם אזוי הארט, אומברחמנותדיק און דורכדרינגלעך. די קניען בויגען זיך איהם. אט פאלט ער ערגעץ טיף, און אנ'אפגרונט אריין — —

א פאר מענטשלעכע, ווארימע הענט כאפען איהם ארום אין לעצטען מאמענט, זיי האלטען איהם שטארק ארומגענומען און לאזען איהם נישט פאלען. ווארימע, טרייסטענדיגע אויגען קוקען אויף איהם און א ליבע, זיסע שטים רעדט צו איהם:

— בערואיג זיך אלעקסי, דיינע נערוון, דיין געוויסען פלאגט דיך... איך ווייס, איך פיהל עס. זיי רוהיג, דו ביזט נישט שולדיג, דו ביזט דאך נישט קיין מערדער.

אלעקסאנדער קומט צו זיך, געשטארקט שטעלט ער זיך אויף די פיס און פארווירט פון איבערראשונג שעפטשעט ער:

— פלאטאן? באטיושקא פלאטאן? דאס זייט איהר? זיצט, ווי געהיימניספול איהר זייט היינט... איהר האט מיך שטארק איבערראשט מיט אייער אומבאמערקטען אריינקומען... כ'בין אזוי אנגעשטרענגט און נערוועז, אז אייער פלוצלונדיג דערשיינען האט מיך שטארק איבערגעשראקען... זיצט, באטיושקא.

דער מיטראפאליט פלאטאן האט זיך אנידערגעזעצט.

— אלעקסי, איך קום איצט צו דיר אין א וויכטיגען ענין.

— א וויכטיגער ענין זאגט איהר? רעדט, פאטערל.

— דיין מוטער, איהר מאיעסטעט מאריא פעאדאראוונא און דיין ברודער ניקאלאי...

— וואס? איהר ווייסט עפעס פון מיין מוטערס און ניקאלאיס פארשווינדען? איהר ווייסט אפשר, וואו זיי זענען? זאגט, פאטערל.

אלעקסאנדערען איז די גאנצע צייט געווען טרויעריג אויפען הארצען, וואס די מוטער און ניקאלאי האבען איהם פארלאזען. ער האט געפילט, אז דאס איז איהר פראטעסט-אויסדרוק קעגען דעם מארד פון איהר מאן, דעם אליינהערשער פון רוסלאנד. זי איז געווען צו שוואך און הילפלאז, כדי אנדערש צו רעאגירען.

פונדעסטוועגען האט איהם אבער איהר פלוצלונדיג פארשוואונדען ווע-צוזאמען מיט ניקאלאיען שטארק געשראקען. די אטמאספערע און רוסישען קייזערליכען הויף איז געווען פול מיט מארד-שרעק גרויל און זופאטארען, געדונגענע מערדער, שטילעטען און סם זענען געווען שטארק אין גאנג.

אפשר... אפשר פלאנט זי שוין עפעס?... זי וויל איהם דורך געדונגענע מערדער אפרוימען פון וועג... אויסרופען ניקאלאיען אלס קייזער און ביז זיין פולייעריקייט וועט זי זיין די רעגענטין?...

ער האט זיך באלד אליין געטראכט, אוממעגלעך... ס'איז דאך נאך דא דער ברודער קאנסטאנטין. ער וועט דאך נישט אפגעבען דעם טראן ניקאלאיען... יא, ריכטיג, אבער וואו איז זי? פארוואסזשע איז זי אנטלאפען מיט ניקאלאיען?

ער האט א כאפגעטוען דעם אלטען פלאטאן פאר דער האנט און איהם גענומען קושען:

— זאגט, פאטערל, וואו זענען זיי?

— בערוהיג זיך, אלעקסי, זיי פלאנען נישט אויף דיר קיין שלעכטעס, זיי זענען באמיר. געקומען אין גאטעס הויז זוכען שוץ און טרייסט... אלע דריי באמיר, די מוטער, ניקאלאי און דערציהערין יעווגעניא וואסיליעוונא ליאן.

— אלע ביי איין? גאט זיי געלויבט!

ס'איז איהם געווארען אביסעל פרייליכער אויפ'ן הארץ און ער האט לייכטער אפגעאטעמט.

ער איז באלד ווידער געווארען דער טאג-טעגליכער אלעקסאנדער.

נו פאטערל, און די קראסאוויצא, די לאפוכינא אויך דארט? כע-כע... געוויס דארט. הא? געקומען אין קלויסטער גאט בעטען... כע-כע... אוודאי געוואלט...

ער איז פלוצלונג שטיל געבליבען. ער האט ווידער דערפילט אויף זיך יענעם בליק, וואס ער האט נאר-וואס געזעהן אין שפיגעל. די קניען האבען איהם אנגעהויבען ציטערען.

— אלעקסי - האט פלאטאן געקוקט אויף איהם און געצויגען די ווערטער — די... לאפוכינא, די... די פון גאט פארשאלטענע, נישטא בא מיר!... זי לויפט נישט אין גאטס הויז... אלעקס. זי לאזט ארויס פון דיין געדאנק... דו ביזט דער באלדיגער הערשער איבער רוסלאנד און דיין ווייב מיט גאט'ס כח עליזאוועטא אלעקסייעוונא מוז זיין דיין איינציגע! דו לאז ארויס פון געדאנק די פון גאט פארשאלטענע לאפוכינא! אלעקסי...

אלעקסאנדער האט נישט געוואלט ווייטער הערען, וואס פלאטאן האט גערעדט צו איהם. ער האט שנעל בעהערשט זיין שוואכקייט. ער איז אויפגעשפרונגען פון ארט און זיך א כאפ געטוען פאר'ן שטערען.

— וואס, לאפוכינא נישטא דארט? לאפוכין אויך נישט? ערגעץ אנדערש אנטלאפען? און אנדער ליב האבער? א נייער פערראט? נייע פלענער קעגען מיר? באטיושקא, וואו איז לאפוכינא? זי איז מיינע! אלעס איז מיינס. אלעס! איך בין דער אליינהערשער איבער רוסלאנד!

פלאטאן האט אראפגעלאזט דעם בליק און א אויפגערעגטער א לאנגע ווילע געשוויגען, דאן האט ער אויפגעהויבען די האנט. זי ארויפגעלייגט אויף אלעקסאנדערס אקסעל און געוואלט עפעס זאגען עפעס ווייכעס, בערוהיגענדעס. אבער אין דעם מאמענט איז געווארען א גערויש פון יענער זייט טיר, מען האט זיך מיט אנאנדער געאמפערט געשריגען און באלד האט זיך די טיר האסטיג אנ'עפען געטוען.

(דאס ווייטערע קומט)

אויף לאָדזער טעמעס

ווי זאָל מען דאָס פֿערשטעהן?

די הילפֿס־אַקציע פֿאַר די פּרנסה־לאָזע יידען איז איינגעפֿירט געוואָרן מיט גרויס פֿערנעם, מיט קאָנפֿערענצען און פֿאַר־קאָנפֿערענצען, מיט וואַהלען פֿון קאָמיסיעס און סוב־קאָמיסיעס, מיט צו לאָזען די פּרעסע צו די פֿעראַנשטאַלטונגען און מיט פֿערוועהרען פֿאַר דער פּרעסע דעם צוטריט, ממש ווי עס פֿיהרט זיך ביי וויכטיגע דיפּלאָמאַטישען שקלא וטריא. דערנאָך איז אויף א צייט געוואָרן שאַ־שטיל.

איצט נאָך א גוט האַלב יאָהר פֿון דער איינגעפֿיהרטער אַקציע, נאָכדעם ווי די קהלה האָט זיך איהר חלק פֿערוואַלטעט אין צוגאָב־עטאַט, וואָס איז ספּעציעל בעשטימט געוואָרן פֿאַר דעם צוועק, זענען בעטראַכט געוואָרן 119 פֿון די 500 איינגעפֿלאָסענע רעגיסטרירטע בי־טעס וועגען שטיצע.

וואָס הייסט דאָס? ווען האָט שוין די קהלה מיטגעטיילט דער עפֿענטליכקייט, די נויטבעדערפֿטיגע, אַז זיי דאַרפֿען זיך רעגיסטרירען צו דער הילפֿס־אַקציע? ווי אונז איז בעקאַנט איז אַזא רעגיס־טראַציע נישט פֿעראַפֿענטליכט געוואָרן, הייסט דאָס, אַז די 500 ביטעס זענען איינגעפֿלאָסען נישט אין דער ספּעציעלער הילפֿס־קאָמיסיעס ביי דער קהלה, נאָר אין דער שטענדיגער סאָציאַלער קאָמי־סיע, וואָס האָט דאָך איהר פֿעסטען בודושעט...

היינט צו וואָס פֿערטיישט מען דאָ די יוצרות? דערויף האָט מען גענומען א ספּעציעלען צוגאָב־עטאַט, כדי ווידער־אַמאָל צו ערלעדיגען נישט מעהר, ווי דאָס געוועהנליכע טייל פֿון די קהלה־לאַסטען אין דער פֿאָרם פֿון דער רעגו־לערער סאָציאַלער הילף?

סיידען מיר זאָלען אָננעמען, אַז דאָ איז געשעהן א מיספֿערשטענדניש.

אין אינטערעס פֿון דער עפֿענטליכער מיינונג ליגט דעריבער דאָס דאָזיגע מיספֿערשטענדניש וואָס גיכער אויפֿצו־קלעהרען.

פּ. א.

דער ווינטער־סעזאָן אין טעקסטיל־אינדוסטריע

אונטער'ן צייכען פֿון שאַרפֿען קריזיס

(§) דער ווינטער־סעזאָן אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע האָט זיך היי־יאָר אָנגעהויבען מיט א געוויסער פֿערשפּעטיגונג. אַזוי האָט ערשט אין פֿאַרגאַנגען חודש די אַרבייט אין די פֿאַבריקען אָנגעהויבען צו געהן נאָרמאַל; אָבער די פּראָדוקציע איז פֿערקלענערט געוואָרען ביז א מינימום אין פֿערגלייך מיט די פֿערגאַנגענע יאָהרען. פֿאַראַיאָהרען אין חודש יוני זענען כמעט בעשעפֿטיגט אין דער באַוועל־אינדוסטריע — 45.700 אַרבייטער, אין דער וואָל־אינדוסטריע — 15.500 אַרבייטער, סך־הכל 61.200 אַרבייטער.

היי־יאָהר אָבער זענען אין דער באַוועל־אינדוסטריע בעשעפֿטיגט ס"ה 38.300 אַרבייטער, אין דער וואָל־אינדוסטריע — 12,100 אַרבייטער, סך־הכל 50.400 אַרבייטער.

עס זענען אויך פֿערקלענערט געוואָרען די צאָהל אַרבייטס־שעה'ן. פֿאַראַיאָהרען האָבען זיי אויסגעמאַכט פֿון 40 ביז 42 שעה אין דער וואָך, היי־יאָהר — 35 שעה.

—✿✿—

אשר לייב שקורניק

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען דער אָנגעזעהענער לאָדזער אינדוסטריעלער ר' אשר לייב שקורניק אין עלטער פֿון 63 יאָהר.

דער פֿערשטאָרבענער האָט געשטאַמט פֿון גרויסען יחוס. זיין טאַטע איז געווען פֿון רבנישער אָפּשטאַמונג און דער טאַטע איז בשעתו געווען א באַנקיר. אשר לייב שקורניק איז געווען מיט טויזענדער פֿעדים פֿערבונדען מיט'ן פּויליש מאַנטשעסטער סיי אין דער אינדוסטריע, סיי אין געזעלשאַפֿטליכער טעטיגקייט. 34 יאָהר איז ער דאָ געווען פֿאַבריקאַנט און אַלס אינדוסטריעלער געשפּילט א גרויסע ראָלע אין די ווירט־שאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס: איז געווען יאָהרען־לאַנג פֿערוואַלטונגס מיטגליד פֿון פֿאַבריקאַנטען פֿערבאַנד, האָט גענומען אַן אַקטיווען אָנטייל אין אויפֿטראָג פֿון אַט דער קערפּערשאַפֿט און די קאָמיסיעס פֿון די שטייער־אַמטען א. ד. ג. ער איז אויך געווען אַקטיווער פֿערוואַלטונגס־מיטגליד פֿון „לינת החולים" און מיט־געווירקט נאָך אין א רייה אַנדערע אינ־סטיטוציעס מיט ראַט און מאַט און געלד.

אשר לייב שקורניק האָט זיך אויסגע־צייכענט מיט זיינע מדות טובות און איז געווען געשעצט און געאַכט אין אַלע קרייזען פֿון יודישען לאָדז.

עהרע זיין אָנדענקען!

—✿✿—

שיסעריי אויפֿ'ן גרינעם מאַרק

געשאָסען זיך צו פֿערטיידיגען פֿון א אַנפֿאַל

(א) די איינוואוינער פֿון גרינעם מאַרק האָבען נעכטען ביינאַכט פּלוצלונג דער־הערט רעוואָלווער שאָסען. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, איז דער שיסער געווען יאַן וושעמבא. ער איז אַהיימגעגאַנגען און אויפֿ'ן גרינעם מאַרק, איז ער פֿערטשע־פּעט געוואָרען דורך די הראָשקאַזשעס וואָס האָבען איהם גוט צוטיקלט. וועלענ־דיג זיך פֿערטיידיגען, האָט ער אַרויסגע־כאַפּט דעם רעוואָלווער און אויסגעשאָ־סען אין דער לופֿט. פּאָליציי האָט צו־נויפֿגעשטעלט א פּראָטאָקאָל.

צוגאָב־פּאָבאָר־קאָמיסיע

פֿאַר יאַהרגאַנג 1911

(ב) מאָרגען און מיטוואָך וועלען אויף אַלעיאַ קאָשטשושקי 21 זיין טעטיג די צוגאָב פּאָבאָר קאָמיסיעס פֿאַר'ן יאָהר־גאַנג 1911 און עלטערע, וואָס וואוינען אויפֿ'ן שטח פֿון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאָמיסאַריאַט און האָבען צוליב פֿערשי־דענע סיבות בשעתו נישט צוגעשטעלט זיך צו דער פּאָבאָר־קאָמיסיע.

קינד פֿאַלט אַראָפּ

פֿון 2. שטאָק און ווערט שווער פֿערוואונדעט

(א) אויף גלובנא 1 איז פֿון פֿענס־טער פֿון 2־טען שטאָק אַראָפּגעפֿאַלען אויפֿ'ן שטיינערנעם ברוק דער 4־יעהרי־גער עגעניוש באַריינסקי. אין א שווע־רען צושטאַנד איז ער אָפּגעפֿיהרט גע־וואָרען אין שפּיטאָל.

טעאַטער און קונסט

גרויסער ערפֿאָלג פֿון ראַספּוטין אין „סקאַלאַ"

די פֿאָרשטעלונגען פֿון „ראַספּוטין" אין „סקאַלאַ"־טעאַטער זענען אַראָפּ מיט גרויס ערפֿאָלג. די גלענצענדע אויפֿ־פֿיהרונג און דער האַרמאָנישער צוזאַ־מענשפּיל פֿון גאַנצען אַנסאַמבל האָט שטאַרק אויפֿגענומען בּיים טעאַטער־עולם, וועלכער פֿערפֿילט טעגליך דעם פֿרעכטיגען „סקאַלאַ"־בניין.

עס איז באמת א פֿערגעניגען צו זעהן די גרויסע קינסטלערין בערטאַ גערסטען אין איהר ניער גלענצענדער ראָל. די מאַיעסטעטישע פֿיגור, שעהנע האַלטונג און וואונדערבאַר־קלינגענדיגע אויס־שפּראַך פֿון דער בערוהמטער אַרטיסטין שאַפֿט אַן'אויסגעצייכענטע קרעאַציע פֿון דער צאַרין. אויך קלאַרא סעגאַלאָוויטש איז אויף איהר אָרט אין דער ראָל פֿון ווירובאָוואַ. לאַנדוי אַלס אויספֿיהרער פֿון דער טיטעל־ראָל אין ראַספּוטין איז אויס־געצייכענט און ווייזט א רעליעף־אויסגעאַרבייטעטע געשטאַלט פֿון דעם תּיס־מאַריש־נווארענעם אוואַנטוריסט פֿון דעם צאַרישען הויף. אויך די איבעריגע אַרטיסטען ווירקען מיט צו דעם בשר־פֿערדינטען ערפֿאָלג פֿון דער גלענצענדער פּיעסע, וואָס וועט, האָפֿענטליך, זיך לאַנג האַלטען אויף די ברעטער פֿון „סקאַלאַ".

„אַנקל מאָזעס" אין שטאָטישן טעאַטער

שלום אַש'ס „אַנקעל מאָזעס", רעזשי זיגמונט טורקאָוו, וועלכער שפּילט אויך די טיטעל ראָלע רופֿט בסדר אַרוים ענטציקונג ביים עולם. די פֿאָרשטעלונג, איז, ווי תמיד ביי די ווילנער, ריין, ציל־מינג און אינטערעסאַנט.

היינט צום פֿירטען מאָל „אַנקעל מאָזעס".

מרים קאַראַלאָוואַ

אַלס מלכּה'לע אין פֿילהאַרמאָניע

נאָר נאָך 3 טעג ווערט געשפּילט די שעהנע אָפּערעטע „מלכּה'לע" מיט דער בעקאַנטער שוישפּילערין מרים קאַראַלאָ־וואַ.

היט זיך פֿאַר די פֿליגען!

איין איינציגע פֿליג קאָן מיט זיך אַרומטראָגען 6 מיליאָן קראַנקע באַצילען

אַז עס קומט דער זומער, דאַרף דער מענש אָנהויבען פֿיהרען מלחמה מיט דער הויז־פֿליג.

עס איז שוין איצט בעוואוסט, אַז נישט די גרויסע שטויב־חיות, נאָר דוקא די קליינינקע, די אינזעקטען זענען דאָס אומגליק אין שטוב, זיי ברענגען אַריין פֿערשידענע קראַנקהייטען, און מעהר פֿון יעדער בעשעפֿעניש איז דערויף די פֿליג די גרעסטע בריה. די וויסענשאַפֿט האָט שוין פֿעסטגעשטעלט, אַז די פֿליג טראָגט מיט זיך דרייסיג פֿערשידענע חולאת'ן פֿאַר'ן מענשען.

ביז נישט לאַנג צוריק זענען די פֿליגען געווען אין די וואוינונגען געוועהנליכע געסט, ווען מען האָט דערלויבט אַרומ־צוגעהן פֿראַנק און פֿריי און זיך מעה־רען, וויפֿיל זיי ווילען.

איצט ווייס מען, אַז כמעט די פֿליג איז אַזא קליין בעשעפֿעניש, פֿונדעסט־וועגען טראָגט זי מיט זיך גאַנצע זעקס מיליאָן מיקראָבען. די פֿיסלאַך פֿון א פֿליג זענען בעדעקט מיט א סך רינגע־לעך האָהר, וואו עס קאָנען זיך האַלטען די שעדליכע מיקראָבען. און ווען א פֿליג שפּאַצירט אַרום מיט איהרע פֿיסלאַך אויפֿ'ן עסען, וואָס קומט אַריין צום מענ־שען, ווערט דער מענש פֿון עסענוואַרג פֿערגיפֿטעט, אָנגעשטעקט.

דערצו זענען נאָך די פֿליגען גרויסע מזיקים אויף צו קינדלעך. א געוועהנליכע פֿליג לעגט 600 אייעלעך יעדע פֿערציג אָדער זעכציג טעג. מען האָט אויסגע־רעכענט, אַז איין פֿליג קען אין א זומער צייט אַרויסברענגען אַזוי פֿיל קינדערלעך, אַז זיי זאָלען לויפֿען אין עלכצאָהן ציפֿערן, און ווען מען זאָל זיי אַלעמען צונויפֿפּרעסען אין איינעם, וואָלט מען בעדאַרפֿט האָבען פֿאַר זיי אַרטונגען א פּלאַץ פֿון קאַרגע זיבען ביליאָן פֿוס. עס איז נאָך א גליק, וואָס נישט פֿון אַלע איי'עלער קומען אַרויס פֿליגען.

געלעהרטע האָבען אויסגערעכענט, אַז די הויז־פֿליג איז די אורזאַך פֿון 50 טויזענד טויט־פֿאַלען יעדעס יאָהר.

פֿליגען קאָנען פֿליהען מייל ווייט. מען האָט איין פֿליג נאָכגעשפּאָנירט און געזעהן, אַז זי קען אָפּפֿליהען גאַנצע דרייצעהן מייל, און מיט א ווינטעל קאָן זי פֿליהען נאָך מעהר.

עס זענען דאָ אַזעלכע פֿליגען, וואָס קאָנען אָפּפֿליהען פֿיר מייל א שעה.

איהר זענט אָפֿט מאָל אין שטאָט גרויסע פֿליגען. דאָס זענען דאָרפֿישע, זיי קומען אַהער פֿון די פֿערד־שטעלען. און ווי די שטאָטישע ווערט אויך די גרויסע דאָרפֿישע פֿליג געבוירען אין שמוץ, אין מיסט און אין אָפּפֿאַל. פֿון געבורט אָן, הייסט עס, ברענגט זי מיט זיך טויט און פֿערניכטונג. און דער מענש דאַרף זיך פֿאַר איהר היטען, איבער־הויפּט אַצינד, אין די זומער חדשים!

צ. ע.

טעלעגראַמען

מאַסען־צוריקהאַנדערונג פֿון די יודישע קאָלאָניעס אין סאָוויעטען־רוסלאַנד

מאָסקווא, (יט"א) די יודיש־קאָמוניסטישע פּרעסע פֿערעפֿענטליכט ווייטערע אַלאַרמירענדע בעריכטען וועגען דעם מצב אין די יודישע קאָלאָניעס. דער „עמעס" טיילט מיט, אַז 42 פּראָצ. פֿון די לעצטענס קיין סטאַלינדאָרף אַנגעקו־מענע נייע יודישע איבערוואַנדערער האָ־בען פֿערלאָזען אין משך פֿון די לעצטע דריי חדשים די קאָלאָניעס און זיך אומ־געקעהרט אין די שטעטלעך פֿאַר די דריי חדשים, שרייבט דער „עמעס" האָבען פֿון די קאָלאָניעס פֿערלאָזען 164 משפּחות און 119 יחידים. די צייטונג ווענדעט זיך צום „קאָמזעט", אַז ער זאָל מאַכען א סוף מיט דער ראַזוי־גער אומערטרעגליכער לאַגע און עפּעס טון, כדי אָפּצושטעלען די מאַסען־צוריקוואַנדערונג פֿון סטאַלינדאָרף און קאַלינינדאָרף.

—✿✿—

צוזאַמענפֿאָהר פֿון אויטאָנאָמע מינדערהייטען־ראַיאָנען ווענען דער צווייטער סאָוו.„פּיאַטילעטקע"

מאָסקווא, (יט"א) אויף דעם 10. אויגוסט איז קיין מאָסקווא צונויפֿגערו־פֿען געוואָרען אַן'אַלסאָוויעטישער דעלע־גאַטען צוזאַמענפֿאָהר פֿון די אויטאָנאָ־מע ראַיאָנען פֿון די נאַציאָנאַלע מינ־דערהייטען. דער צוזאַמענפֿאָהר וועט בע־טראַכטען א רייה ווירטשאַפֿטליכע און קולטורעלע פֿראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויספֿיהרונג פֿון דעם צווייטען פֿינף־יאָהר־פּלאַן אין די מינאָריטעטען־ראַיאָנען.

—✿✿—

אַרום יודישען וועלט־קאָנגרעס

פּאַריז, (יט"א) די פֿערעראַציע פֿון די יודישע געזעלשאַפֿטען און פֿערבאַנד, האָט בעשלאָסען אָנצונעהמען די איינלאַ־דונג פֿון יודיש־אַמעריקאַנער קאָנגרעס צו בעטייליגען זיך אין דער גענפֿער קאָנ־פֿערענץ פֿון 14־טען אויגוסט ה. י., אויף וועלכער עס וועט בעטראַכט ווערען די פֿראַגע וועגען רופֿען א יודישען וועלט־קאָנגרעס.

==§==

פֿינף יודישע דאָקטוירים נאָמינירט אַלס פּראָפֿע־סאָרען פֿון דער ווינער אוניווערזיטעט

ווין, (יט"א) אין די ראַהמען פֿון די לעצטע אַוואַנסען פֿון וויסענשאַפֿטליכ־פֿערדינטע מעדיצינער זענען צוו. אַנד. פֿינף יודישע מעדיצין־פֿאָרשער נאָמי־נירט געוואָרען אַלס אויסערארדענטליכע פּראָפֿעסאָרען פֿון דער ווינער אוניווערזי־טעט. די נאָמינירטע זענען: דער קינדער־אַרצט ד"ר אַראָלף העלם, דער לאַרינגאַ־לאָג ד"ר קאַרל קאָפֿלער, דער מאָגען־ספּעציאַליסט ד"ר וואַלטער צווייג, דער אינטערניסט ד"ר לעאָ פּאָלאַק און דער דיאַגנאָסטיקער ד"ר אָסקאַר וועלטמאַן.

אַראַבער אונטערגעצונדען א תבואה־שייער אין כפר־חסידים

ירושלים (י.ט.א.) אַראַבער האָבען אונטערגעצונדען אַ תבואה־שייער אין דער קאָלאָניע כפר־חסידים אין עמק־יזרעאל.

דאָס פֿייער האָט פֿערניכטעט 4 טאָן קאָרן.

טעאַטער „סקאַלאַ" שרודמיעסקא 15.

גאַסטשפּיל פֿון וועלטבערימטער קינסטל. שטערן פֿון ניו־יאָרקער קונסט־טעאַטער

פּרייזן פּאָפּולערע פֿון 50 גר. ביז 2 זל.

בערטאַ גערסטען

קלאַראַ סעגאַלאָוויטש

מיט דעם אָנטייל פֿון דער בערימטער אַרטיסטין

היינט מאָנטאַג, דעם 10־טען יולי 9 אַזייגער אָוונט צום 4־טען מאָל

„ראַספּוטין"

ביגע־רעפּאָרטאַזש אין 6 בילדער מיט פּראָלאָג – פֿון גראַף אַל. טאָלסטאָי און שטשעגאָלעוו

רעזשיסירט, איבערגעזעצט און ניי־אינסצעניזירט: מאַרק אַרנשטיין.

ראָלען: צאַריצע – בערטאַ גערסטען, ווירובאָוואַ – קלאַראַ סעגאַלאָוויטש, ראַספּוטין – ש. לאַנדוי, פֿירשט יוסופּאָוו-ח. בוזגאָ, שטיורמער-ל. שריפּטזעצער, פּראָטאָפּאָפּאָוו – י. סטרוגאַטש, צאַר מיקאָליי-נ. מעלניק, סימיאַנאָוויטש-ש. בליאַכער, באַרסקא-פֿישער ר. שילער, ד. ראָזענבלום און אַנדערע.

אין IV בילד: ציגיינער קאַבאַרע'ט אין וועלכען ס'בעטייליגט זיך אַ אָריגינעלער ציגיינער-טאַבאָר פֿון סאָליסטען און טענצער

קינסטל. לייטונג: מאַרק אַרנשטיין, געהילפֿס-רעזשיסער: ק. גוטמאַן. אַדמיניסטר. לייטונג: ב. אסם

בילעטען אויף אַלע פֿאָרשטעלונגען אין קאַסע פֿון „סקאַלאַ" פֿון 11—1 און 5-9 אָוונט און שבת אַ גאַנצען טאָג

בעמערקונג: דאָס טעאַטער איז פֿערזען מיט די נייסטע ווענטילאַטאָרן און ס'איז זעהר קיהל.

ליבע און קייטען

גרויסער סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פֿון דער נאָהנטער פֿערגאַנגענהייט

(26־טע פֿאָרטזעצונג)

מען האָט אַפֿילו געשמועסט, אַז זי איז גרייט צו טון אַלץ, אַבי פּטור צו ווערען פֿון איהם.

ליובאַר האָט זיך בעקלאָגט פֿאַר הער סולקאָווסקי'ן, אַז רעגינאַ האָט איהם ביז־איצט נאָך נישט געשאָנקען קיין איין פֿריינדליכען בליק.

סולקאָווסקי האָט ליובאַר'ן בערוהיגט און צוגעגעבען, אַז דאָס זענען מיידעלשע קאַפּריזען און זיי וועלען שנעל אַריבער.

און רעגינאַ'ן האָט ער געזאָגט, אַז זי זאָל זיך נישט איינשפּאַרען, ווייל ווען אַפֿילו ער זאָל זיין געצוואונגען פֿאַר די האָהר זי צו שלעפּען צו דער חופּה – וועט ער עס טון.

רעגינאַ, אַנ'ערשעפּטע פֿון דעם שווערען קאַמף, האָט ענדליך געמאַכט אַנ'אָנשטעל, אַז זי איז רוהיג, אָבער ביי זיך האָט זי בעשלאָסען ביי דער ערשטער און בעסטער גע־לעגענהייט צו אַנטלויפֿען פֿון דער היים.

– בעסער צו לעבען מיט אַלבערט'ן אין זיין הייל, ווי אָפּגעבען זיך א פֿערהאַסטען מענש.

די פֿערזאַמעלטע געסט האָבען געוואַרט די כלה זאָל אַריינקומען.

א רעיענט איז געזעסען ביי א טיש. וואָס איז געווען בעדעקט מיט א גרין טישטוך און האָט געוואַרט מיט דעם הייראַטס־אַפּמאַך, וועלכער האָט איצט געזאָלט אונטערגעשרי־בען ווערען, און אין 14 טעג אַרום האָט געזאָלט פֿאָרקומען די חתונה.

אָנגעטון אין שעהנע קליידער איז רעגינאַ געשטאַנען פֿאַר'ן שפּיגעל און איהרע אויגען זענען פֿול געווען מיט טרעהרען.

— אָבער וואָס דאַרף איך זיך איצט פּייניגען? — האָט זי געמורמעלט. – דער היינטיגער טאָג האָט נאָך ניט קיין שום בעדייטונג. אין די נאָהנטע 14 טעג האָב איך נאָך צייט צו טראַכטען, וואָס איך האָב צו טון.

עס איז אַריינגעקומען הער סולקאָווסקי און הינטער איהם ליובאַר, אָנגעטון אין א פֿראַק מיט א רויטער באַנד איבער דער ברוסט.

רעגינאַ האָט זיך אַפֿילו נישט אויסגעדרעהט. דער־הערענדיג זיין אַריינקומען. זי האָט בלויז דערזעהן אָפּשלאָ־גען אין שפּיגעל ליובאַר'ס עקעלהאַפֿט פּנים.

— מיין טאָכטער – האָט הער סולקאָווסקי זיך אָפּגע־רופֿען אין א פֿייערליכען טאָן — מיר קומען דיך מיטנעמען מיט זיך. אַלע וואַרטען. גיב דעם אָרעם דיין חתן, זאָל ער דיך פֿיהרען צו א גליקליכער צוקונפֿט.

— א קבר איז מיין גליקליכע צוקונפֿט! — האָט רע־גינאַ אויסגעשריען מיט ביטערניש.

– איך האָב געמיינט, אַז איך וועל קריגען אַנ'אַנדערע אויפֿנאַהמע – האָט ליובאַר א מורמעל געטון, – איך בין איבערצייגט, טייערע רעגינאַ, אַז נאָך דער חתונה וועט איהר אַנדערש רעדען צו מיר, ווייל...

– גענוג, מיין הער, – האָט רעגינאַ איהם איבערגע־ריסען. – איך געהער נאָך דערווייל נישט צו איין. מיין צוקונפֿט קענט איהר זיך שוין פֿאָרשטעלען. איהר ווילט דוקא נעמען פֿאַר א פֿרוי א מענש. וואָס האָסט אייך און האָט אייך שוין געזאָגט, אַז ער וועט אייך קיינמאָל נישט ליב־האָבען. צווישען די תנאים און דער חתונה איז דאָ 14 טעג צייט. דאָס איז גענוג, איך זאָל בעסער אויסקלויבען דעם טויט, איידער אייך.

– הערט נישט איהרע פּלאַפּלעריען – האָט סולקאָווסקי געזאָגט – זי האָט נאָך נישט פֿערגעסען איהר אַמאָליגען געליבטען און איהר וועט האָבען א שווער שטיקעל אַרבייט אַרויסצורייסען פֿון איהר האַרץ דעם אָנדענק פֿון יענעם מענש.

— בלויז איין מיטעל קען איך אייך געבען, הער ליובאַר, – האָט רעגינאַ געזאָגט מיט א ציטערענדיג קול, — נעמט און רייסט מיר אַרויס די נשמה פֿון מיין קערפּער, ערשט דאַן וועל איך פֿערגעסען יענעם מענש. אָטער שוין גענוג אומזיסטע ווערטער. בלייבסטו, פֿאָטער, ביי דיין פֿאָדערונג, איך זאָל ווערען ליובאַר'ס כלה?

— יאָ, אונבעדינגט!

— נו, גוט. הער ליובאַר, דערלאַנגט מיר די האַנד, איך וועל שפּילען פֿאַר דער וועלט א קאָמעדיע. אָבער איך בין אַ שלעכטע אַקטיאָרקע און איהר מוזט דעריבער זיין צוגעגרייט, אַז איך וועל פֿערגעסען מיין ראָלע.

— רעד נישט צופֿיל קיין נאַרישקייטען! – האָט סולקאָווסקי בייז א ברום געטון. – אויב דו ווילסט נאָר מיט איין מינע אַרויסווייזען עפּעס די געסט, וועל איך וויסען ווי געהעריג דיך צו בעשטראָפֿען.

— איך דאַנק דיר, פֿאָטער, פֿאַר דיינע האַרציגע ווערטער, — האָט רעגינאַ געזאָגט, בעטאָנענדיג שאַרף די ווערטער אַזוי, אַז סולקאָווסקי האָט א קנייטש געטון דעם שטערן.

ליובאַר האָט גענומען די כלה אונטער'ן אָרעם און ער האָט זי אַרויסגעפֿיהרט, ווי א קרבן.

אַז זיי זענען אַריינגעקומען אין זאַל, האָט די מוזיק זיי בעגריסט מיט א מאַרש. די געסט האָבען מיט בעוואונדערונג געקוקט אויף רעגינאַ'ן, וועלכע איז צוליב איהר שטאַרקער בלייכקייט איצט נאָך שעהנער געווען.

זי האָט אויסגעזעהן, ווי זי וואָלט גאָרנישט געזעהן און גאָרנישט געהערט.

זי איז געגאַנגען אַ פֿערטראַכטע, א שלעפּעריגע, מיט האַלב־צוגעמאַכטע אויגען.

פּלוצלינג האָט זי געעפֿענט די אויגען, ווייל זי האָט דערפֿיהלט אויף זיך עמיצענס בליק. זי האָט דער־זעהן די טריומפֿיהרענדע מינע אויף דעם פּנים פֿון מאַ־דאַם דיבעל, וועלכע איז געווען העכסט עלעגאַנט געקליידט.

די מאַדאַם דיבעל האָט מען געקענט אָנרופֿען די בעל־הבית'טע פֿון הויז. ווייל אַלע האָבען געמוזט פֿאָלגען, וואָס זי האָט געהייסען טון.

אין גרויסען סאַלאָן איז געוואָרען שטיל, ווען די כלה איז צוגעגאַנגען צום טיש פֿון רעיענט און הער סול־קאָווסקי האָט גענומען רעדען:

געעהרטע געסט און פֿריינד!

איך האָב אייך געבעטען צו קומען אין מיין הויז אויף אונזער היינטיגער פֿייערליכקייט.

איך דאַנק אייך פֿאַר דעם כבוד.

(פֿאָרטזעצונג קומט)

פון ספארט-לעבען

די בעסטע אויטאמאבילליסטען פון דער וועלט

דעם 17. יולי קומען פאר אין דייטשלאנד אינטערנאציאנאלע אויטאמאביל-געיעגן אין בערלין. אויבען (לינקס) קאמפארי (איטאליען) רודאלף קאראקיאלא, קארל האווע (ענגלאנד), אונטען (לינקס) האנס פאן שטוק, (דייטשלאנד) גי. וואלארי (איטאליע) שיראן (פראנקרייך).

„בר-כוכבא" — „סטרזשעלעצקי ה. ס." 3:2 (1:0)

נעכטען איז פארגעקומען אויפ'ן ווידזעווע ר-פלאץ א פריינדשאפטס מעטש צווישען דעם „א"-קלאסיגען „סטרעלעצקי-קלוב-ספארט" און „בר-כוכבא". טראץ דעם ... איז דער מעטש פארגעקומען אין שנעלען טעמפא און געשטאנען אויף א זעהר הויכען ניוואָ.

א פערדינטען נצחון 2:3 (1:0) האט דערגרייכט „בר-כוכבא", וועלכע געפינט זיך היי-יאהר אין א אויסגעצייכענטע פארם. די בעסטע אויפ'ן טורן-פלאץ זענען געווען: דרוקער, מאבאצקי ד. קורצוק וו. (בר-כוכבא) און זים (ס.ק.ב.)

==§==

גרופע אנטיילנעהמער אין אינטערנאציאנאלען געיעג וואס איז פארגעקומען אין פראנקרייך.

„א"-קלאס מייסטער-שאפט
„ווידזעוו" — „ארקאן" 6:0 (2:0)
„ווימא" — „ל.ק.ס." 1ב 2:2 (1:1)

נעכטען פארמיטאג זענען אין לאדז פארגעקומען צוויי מייסטערשאפטס-מעטשען פון דער „א"-קלאס, צווישען „ווידזעוו" און „ארקאן" און „ווימא" — „ל. ק. ס." 1ב.

„ווידזעוו" האט געשלאגען די אנ-דערע א פרעמער-מאנשאפט 6:0, און „ל. ק. ס." 1 ב האט ערצילט מיט „ווימא" א רעמי-רעזולטאט 2:2.

פריינדשאפטס-מעטשען:
„מכבי" — „סטזשעלעצקי" 2:0 5:1

שבת איז אויפ'ן „ה. ק. ס." פלאץ פארגעקומען דער פריינדשאפטס מעטש צווישען „מכבי" און „סטשעלעצקי", וועלכער האט זיך פארענדיגט מיט א נצחון פון „מכבי", וועלכע איז געווען זעהר גוט דיספאנירט שלאגענדיג די „א" קלאסיגע מאנשאפט פון „סטרזשעלעצקי" 5:1. טויערן פאר „מכבי" האבען געשאסען חמיץ 4 און גרינבערג 1.

—§—

טעניס-מייסטערשאפט-מעטש

נעכטען איז אויפ'ן „ל. ק. ס."-פלאץ פארגעקומען דער טעניס-מייסטערשאפטס מעטש צווישען „לאון-טעניס-קלוב" און „ל.ק.ס.", וועלכער האט זיך פארענדיגט מיט 7:0 פאר'ן „לאון-טעניס קלוב".

צווישענשטאטישער מעטש לאדז — קראקא
„לאדז" באזיגט „קראקא" (:) (:)

נעכטען איז אין לאדז פארגעקומען דער צווישען-שטאטישער פוסבאל-מעטש צווישען דירעפרעזענטאנצען פון „לאדז" און „קראקא".

די לאדזער האבען פון אנהויב אן אנגעווארפען די געסט א שארפען טעמפא און עס איז שוין זיי געלונגען צו שיסען אין דער 5-טער מינוט דורך קירבטמטמ'ען פון א שעהן אפגעגעבע-נעם באלעם פון סאוויאק'ן דאס ערשטע טויער. עס פערגעהען שעהנע מינוטען מיט געגענזייטיגע אטאקעס, און ערשט אין דער 38 מינוט גלייכט סמאטשעק (קראקא) אויס, און דריי מינוט שפעטער (אין דער 41 מינוט) פערגרעסערען די קראקאווער דעם רעזולטאט מיט א צווייט טויער, געשאסען דורך זייער לינקען פלי-געל. ערשט אין דער 44 מינוט שיסט קרול דאס צווייטע און אויסגלייכענדע טויער פאר לאדז.

נאכ'ן זייטען-וועקסעל שפילען ביידע מאנשאפטען שעהן אנפאנגס רעפאניכיוו, אבער עטוואס ברוטאל, עס נעהמט אויך ניט אפ אהן לייכטע קאנטוזיעס פון איניגע לאדזער שפילער, וועלכע ווערען באלד פערביטען דורך אנדערע. טראץ די מעהרערע אנגריפען געלינגט עס ערשט די לאדזער צו שיסען אין דער 85 מינוט א דריט רעצידירענד טויער.

די קראקאווער רעפרעזענטאנץ איז אבער געשטאנען העכער טעכניש און מאכטיש.

די לאדזער רעפרעזענטאנץ האט ענד-גילטיג געוואונען דעם בעכער פון עקס-פרעס.

פובליקום 1500 מאן.

==§==

ענגלישע סקויטען-דעלעגאציע ביים פרעזידענט הובער

„פוילען — „שוועדען" 2:0
שעהנער ענדגילטיגער נצחון פון פוילישער רעפרעזענטאנץ

נעכטען איז אין ווארשא פארגעקומען אן אינטערנאציאנאלער צווישען מלוכה'-שער פוסבאל-מעטש צווישען די רעפרעזענטאנצען פון פוילען און שוועדען.

די פוילישע רעפרעזענטאנץ האט אויך דאסמאל ארויסגעוויזען א מייסטער-שפיל, דערפיהרענדיג דעם מעטש צו א נצחון פון 2:0 פאר פוילען.

דער בעסטער שפילער און שיסער פון די טויערן איז געווען באטאר.

פרען זיגט

דער בארימטער יודישער טעניס-שפילער פרען (ל'נקס) ווערט בעגריסט דורכ'ן ענגלענדער אויסטין, נאכדעם, ווי זייער שפיל ענדיגט זיך מיט 1:1

מייסטערהאפטער שפרינג אין וואסער

עסטרייכישער גימנאסטיק-לעהרער און זיין שילער מאכען שפרונג - איבונגען אין דונאי.

אויף א ברעט אריבערגעשווומען דעם לאמאנש-קאנאל

די ניי-זעעלענדישע שווימערין לילי קאפלע איז אריבערגעשווומען דעם לאמאנש-קאנאל אויף א ברעט, בעפעסטיגט צו א מאטאר. נאכ'ן אנקומען צום ברעג איז זי געפאלען אין חלשית.

פון מיטוואך, דעם 6-טען ד. ח. און ווייטערדיגע טעג

„פרייע נשמות"

מיט NORMA SCHAERER

איינאיינציג קלאנג-קינא אין גארטען
שענקעוויטשא 40, טעל. 141-22

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעס און קלאגעס, עס
ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שריי-בען ביטעס פאר איינציגע שפיזערס (אפיטקאנטווע).
שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932
ב. מאז. פעטריקאווער 10

בריף-איבערזעצונגען
פון פערשידענע שפראכען: ענגליש, פראנ-צויזיש, רוסיש, דייטש, און אנדערע אויף יודיש, פויליש און פערקעהרט
מ. קרזעפיצקי. פאמארסקא 4.
(ביים צאהן-ארצט ר. קרזעפיצקא)
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד
טעלעפאן 206-53.

Zastrzyki
Opatrunki
Dyżury
Dyplom. siostra-pielęgniarka
RÓŻA BECAKÓWNA
Łódź Andrzeja 23, tel. 201-91

ZAGINIONY sostał kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Ch. J. Kimelfelda, ul. Zimera 12-14.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואהל
שפאציר-וואגענס
אייזען · ניקעל
בעטען
מאטראצען
„Patent" ספרענזינגעווע
ווייזימאטשקעס
צמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

שלאסעריי-ארבייט פאר
וואוינונג
געשעפט
פאבריק
פיהרט אויס ביליג
J. REDER
קאנסטאנטינער 13,
(ווינקל זאכאדניא).

ד"ר מעד. בערמאן
ספעציאליסט פאר הויט און וועניערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 15. טעלעפאן 149-07
נעמט אן פון 8 – 11 פארט, און פון 4 – 8 אווענד.
זונטאג פון 9 – 1 נאכמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

2—3 צימער
מיט א קיך און בעקוועמליכקייטען ווערט פון זאפארט געזוכט אין דער נאהענט פון קילינסקיעגא און נא-רוטאוויטשא. אפערטען פאר L. H. אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט".

ס'איז פערלוירען געווארען
מיטוואך ביי דער קאלישער באהן 2 שאכטלען. אין איין שאכטעל איז געווען 2 שייטלען און אין דער אנדערער קינדער זאכען. געפונען בע-לוינונג ווערט געבעטען אפצוגעבען צו ארענביך, זגיערזשער 14.

Dr. HALTRECHT
ספעצ. פאר הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5 ביז 9 אוו.
זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

לאזשי
פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט פון זאפארט איבערצוגעבען, צו ערפאהרען: פאבריקאנט, שרודמיעסקא גאס 58.

Ważne dla płatników podatków
ריכטיג געפיהרטע ביכער גיבען שטייער-הנחות. ביכער שיצען פון צו גרויסע שטייער-אויסמעסטונגען. ווער עס וויל ביי זיך איינפיהרען א ראציאנעלע און גוטע בוך-פירונג, וואס ענטשפרעכט די פאדערונגען פון געזעץ זאל זיך ווענדען צום ביורא „פאליוס" אין די אפטיילונג פאר בוכהאלטעריע-עצות
לאדז, פיעטריקאווער 82 טעלעפאן 184-39.

אבאנעמענטס-פרייז: פאר 1 חודש אין פוילען 3 זלאטעס, אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער 1.25 ... אנאנסען-פרייז: פאר אויסלענדישע אנאנסען ... פאר א מיליטער-שורה ...
Odpowiedzialny Red.-wydawca ...
Drukarnia E. i M. Hamburskich, Łódź, Piotrkowska 16.